

Wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Rom ni Ere ye ti mǎdǎmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Rom ni

Maslaṅa ya ti àbǎki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a : àbǎki ti Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1). Àbǎki ti ka sarta ya ti awayay akoru a Zeruzalem ga mǎhǎloru siṅgu ga ndam Eseyi akaba ga ndam Mesedawen ya tàjami ana ndam Zeruzalem ni (15.25-26 ; Tǔwi 19.21 ; 20.1-3). Àhi ana ndam Rom tǎgǎskabá Fǔbe wal ya ti àgray tǔwi akaba ndam Senkre na (16.1) ; nahkay mǎlan ya àbǎki wakita ni bi a Senkre, bi a Koreṅ (Senkre ti kǎ gǎvay ga kǎsa gǎdǎkani Koreṅ, ka haǎ Eseyi).

Pol àbikioru wakita hini ana ndam Rom ti adaba awayay akoru eslini ga mǎhi ma ge Melefit ana tay ; awayay ti tǎvi njǎda ga moroni gwar ka haǎ Espeṅ daya (1.11-15 ; 15.23-24). Ka ya ti àbikioru wakita ana tay ni ti òru eslini ndo, adaba awayay mǎhǎloru siṅgu ga ndam Eseyi ni a Zeruzalem day.

Rom ti kǎsa gǎdǎkani ka haǎ Itali : ka sarta ga Pol ti ndam Rom tǎgur haǎ ya kǎ gǎvay ga dǎluy gǎdǎkani ni ðek. Ndam ga haǎ gǎrgǎrani kay tǎnjǎhada a Rom a : ndam Zude kay tǎkibu ka tay (Tǔwi 28.17). Ndam mǎfǎki ahǎr ka Yezu tǎbu eslini kay daya (Tǔwi 28.14-15) ; Pol àbikioru wakita hini ana tay (1.7), àdǎm tǎgri sa gayan ana mis ndahan e kidiṅ gatay bu (16.3-16).

A wakita ni bu ni ti Pol àdámkia Ma Múweni Sulumani àki ka Yezu a (1–8). Ku tamal ndam ga Yezu tǎbu a Rom nǎngu ni, ka sarta nani ti zal asak ga Yezu òru eslini faṅ ndo : Pol awayay ti tǎsǎr lala mis dek tǎgudara zlam kè eri ge Melefit a, tamal tawayay ti Melefit mǎgǎskabu tay ti tǎsǎr divi nahaṅ àbi, si àna tǎwi ga Yezu kwa. Pol àdám mǎlaṅ ga ndam Zǎde àbu a Mǎgur ge Melefit bu daya (9–11) : bi ndam ga Yezu ya nday ndam Zǎde do ni tǎdám ndam Zǎde ti tǎsli araṅa do ti ni (14.3), ay Pol àdám tamal ndam Zǎde tǎlǎbi ti, akal maslaṅa ya Melefit àgǎskabu ni àbi simiteni (11.17-18)

A wakita gayaṅ ni bu dek Pol àcahi ma ge Melefit ana ndam ga Yezu, kǎlaṅ gani àhi ana tay ègia nahkay ti ahàr àdám tǎnjǎhad akada ge Melefit ya awayay ni. Pol àsǎr ndam Rom lala ndo, nahkay ma gayaṅ ya àhi ana tay àki ka manjǎhad gatay ni ti kay do (12–14) ; pakama ya àbǎki enjenjeni ni ti ma ya ndam ga Yezu dek ahàr àdám tǎsǎr ni (1–11).

A wakita gayaṅ ya àbikioru ana ndam Rom ni bu ni ti àdafaba Ma Múweni Sulumani ga Yezu a dek, àtam ya ti àbǎki ka wakita gayaṅ ndahaṅ ni ; tǎfakad wakita hini ka mǎnjǎki ga wakita ga Pol ndahaṅ ni a Wakita ge Melefit ni bu ni ti azuhva nani.

Sa ga Pol

¹ Nu Pol nǎbikioru wakita hini ana kǎli. Nu bay mǎgri tǎwi ana Bay geli Yezu *Krist. Melefit àzala nu a, nǐgia zal asak ga Yezu Krist a ; àdaba nu ga mǎhi *Ma Múweni Sulumani ana mis a.

² Ma Mɛwɛni Sulumani gani nani ti kwa ahaslani Melefit àhikibiya ana ndam mahəŋgaray *pakama gayan a ; àdəm amahəŋgay mis. Ndam mahəŋgaray pakama gayan ni tɔ̀bəkia ma gana a Wakita ge Melefit ba. ³ Ma ge Melefit ya àdəmbiyu ni ti àdəmki ka Wur gayan. Wur nani ti tìwi nan akada ge mis hihiriken ni ; nan wur huɗ ge Devit. ⁴ Ay ka ya ti Melefit àhəŋgaraba nan e kisim ba ni ti àdafaki nan Wur gayan, nan njɔ̀da-njɔ̀dani. Melefit àgray nahkay ti àna njɔ̀da ga *Məsuf Njɔ̀latani. Wur nani ti Yezu Krist, nan Bay geli. ⁵ Àgray ti nu nîgi zal asak gayan ti ga sulum gayan, adaba awayay ti nêhioru ma gayan ana mis ga jiba gərgərani dek ti tɔ̀fəki ahàr, tɔ̀gəsiki ma. Nahkay leli dek amazləbay nan. ⁶ Nəbikioru ti ana kɛli ndam *Rom. Lekuləm day kəkumkibu ka ndam ya ti Melefit àzala tay a ti tigi ndam ga Yezu Krist ni.

⁷ Nəgri sa ana kɛli ; lekuləm ti Melefit awayay kɛli, àzala kɛli ge migi ndam gayan njɔ̀latana. Bəŋ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist tɔ̀gri sulum gatay ana kɛli, tɔ̀gray ti *kânjəhadumkabu àna sulumani ti.

Pol awayay moru məmənjiyu ndam Rom

⁸ Enjenjeni ti nəgri sɔ̀si ana Bay Melefit goro azuhva kɛli dek akaba azuhva zlam ga Yezu *Krist ya àgri ana kɛli ni, adaba mis dek ticia kəbum kəfumki ahàr, təbu təzlapaki ka ma gani. ⁹ Ka ya ti nahəŋgalay Melefit ni ti Melefit day àsəra nəbu nacali slimi ana kɛli, nəmbrəŋ macali slimi ana kɛli do. Melefit ti nəbu nəgri tɔ̀wi àna njɔ̀da goro dek, nəbu nəhi *Ma Mɛwɛni Sulumani àki ka Wur gayan ni ana mis. ¹⁰ Nəbu nahəŋgalay nan,

nəhi kəlavaf tamal àwaya ti mâvu divi ga moru məmənjiyu kəli. Nəpəskia ka mahəngalay naŋ a, ¹¹ adaba nawayay dal-dal ga moru məmənjiyu kəli ; nawayay ti ere ye ti *Məsuf Njəlatani àvu ni nəvi ana kəli bilegeni. Nahkay ti akəngətum njəda e divi ge Melefit bu. ¹² Ere ye ti nədəm ni ti, nawayay ti leli dek məngətum njəda e kidiŋ geli bu. Gekəli ya kəfumki ahàr ka Yezu Krist ni ti aməvu njəda ; goro ya nəfəki ahàr ka Yezu Krist ni day aməvi njəda ana kəli bilegeni.

¹³ Bəza ga mmawa goro ni, səruma sak ehimeya nəwaya ga moru məmənjiyu kəli a, ay ti kekileŋa nəngət ahar faŋ ndo. Nawayay moroni ti nawayay nəjənaki kəli ti mis tâdəbay divi ga Yezu àtam ya kani ni. Nahkay ti nawayay nagra y akada goro ya nagra y e kidiŋ ga ndam ga had ndahaŋ bu ni. ¹⁴ Təwi nani ti Melefit àvu. Awayay ti nəhioru Ma Məweni Sulumani ana mis dek : ana ndam ya tanjəhad a kəsa gədakani bu ni akaba ana ndam ya tanjəhad a həma bu ni, ana ndam ya tijeŋga ni akaba ana ndam ya tijeŋgey ndo ni. ¹⁵ Nahkay ti nawayay ti nakoru afa gekəli, nəhi Ma Məweni Sulumani ana kəli ndam *Rom daya.

Ma Məweni Sulumani ti njəda ge Melefit

¹⁶ Nəgray mimili ga məhi *Ma Məweni Sulumani gani nani ana mis do, adaba Ma Məweni nani ti njəda ge Melefit ; adafaki ti ku way way do tamal afəkia ahàr ka Yezu *Krist a ti Melefit ahəngay naŋ. Melefit ahəngay enji ti ndam *Zəde, day kwa ti mis ga jiba gərgərani ndahaŋ ni. ¹⁷ Ma Məweni Sulumani ni ti adafaki ahəmamam Melefit agray ti mis tigi ndam jireni kè eri gayaŋ ni. Ahàr àdəm

si mis tãfãki ahàr ka Yezu Krist cilin ; divi nahan àbi, si tãfãki ahàr ti ka nan kwa. Àbu mabækiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Maslaŋa ya ti Melefit àdãm nan jireni kè eri gayan adaba àfãkia ahàr a ti, maslaŋa gani nani ti Melefit amævi sifa.* »

Mis ðek ndam magudar zlam

¹⁸ Nèdãm nahøma, Melefit nan agavøla nan àbu azum børuv azuhva ge mis ya tãhøngrioru ahàr a had do ni ; zlam gatay ya tagudari ana mis ndahan ni day àbu awøri børuv. Nahkay ti amagraføŋa seriya kà tay a adaba zlam gatay ya tagudar ni acaføŋa mis ga mæsør jiri a. ¹⁹ Melefit amagraføŋa seriya kà tay a ti adaba zlam ya ti amal tæsør Melefit àna nan ni tãbu ; Melefit ana ahàr gayan àdãfiki zlam gani nday nani ana tay, àngah ndo, ay ti tãgaskabu ndo. ²⁰ Ngay Melefit nan ahømamam ti mis tæsør do, adaba mis tãpi nan ðay-ðay ndo. Ay ti kwa ka ya ti àgraya møløn a ni àbivaya nihi a ti zlam ya àgraya gørgørana ni ðek àdãfiki ana mis Melefit ti nan njøða-njøðani, nan Melefit nan bøløn, amanjøhad ga kanjay-kanjayani. Nahkay ti mis ni ngay tãgudar zlam ndo ni ti atødãm kok-sah. ²¹ Tæsøra Melefit nan àbu ca, ay ti tãhøngrioru ahàr a had do, tãgri sasi akada ya ti àgaski tãgri ana Melefit ni do daya. Tøjalaki ahàr ka zlam masakani sawøn, tæsør magray zlam sulumani va do, nday a møløn zinj-zinjeni bu, tãpi divi ge Melefit va do. ²² Tãhi ana ahàr nday ndam mæsør zlam, ambatakani do tigia ndam muru a. ²³ Melefit nan njøða-njøðani, ðay-ðay àmøt do, giri-giri tãhøngrioru ahàr a had, ay ti tàwayay do, tãhøngrioru ahàr a had

* 1:17 Habakuk 2.4.

ana pəra sawaŋ : pəra gani nday nani ti ndahaŋ akaða mis hihirikenı ya amət ni, ndahaŋ akaða eđiđiŋ, ndahaŋ akaða zlam ya ti təsawaday àna asak fađ ni, ndahaŋ ti ni zlam a had.

²⁴ Nahkay Melefit àmbrəŋa tay a, ti tâgray zlam ya ti məbərıv gatay awayay ni, ti tãbãki mimili ka ahàr gatay àna zlam magudarani gatay ya tagray ni. ²⁵ Tàmbrəŋa jiri ge Melefit a, tadəbay zlam ga malfada sawaŋ. Giri-giri ti təhəŋgrioru ahàr a had ana Melefit, təgri təwi, adaba naŋ ti àgraya zlam a dek ; ay təhəŋgrioru ahàr a had, təgri təwi ti ana zlam ya ti Melefit àgraya ni sawaŋ. Melefit ti mis tãzləbay naŋ ga kaŋgay-kaŋgayani. Aya nahkay !

²⁶ Tàgray nahkay ti Melefit àmbrəŋa tay a ti tãbãki mimili ka ahàr gatay àna zlam magudarani ya məbərıv gatay awayay ni. Nahkay ti wál gatay ni tàmbrəŋa mandəhadkabana akaba zawal a, tandəhadkabu akaba wál ndahaŋ. Zlam gani nani ti Melefit àwayay do : àgraya tay a ti ga magrani nahkay do simiteni. ²⁷ Zawal day tagray nahkay, tàmbrəŋa mandəhadkabana akaba wál a, tandəhadkabu akaba zawal ndahaŋ sawaŋ, tawayay magrani nahkay dal-dal, ay ti Melefit àgraya tay a ti ga magrani nahkay do simiteni. Zawal nday nani tagray zlam ya ti asay mimili ni e kidiŋ gatay gatayani bu. Azuhva təwi gatay ya tagray ni ti Melefit amatrađ tay ; gayan ya atrađ tay ni ti kal-kal akaba zlam gatay ya tãgudar ni.

²⁸ Akada gatay ya tawayay məsər Melefit do ni ti, Melefit day àmbrəŋa tay a ti tãjalaki ahàr ka zlam ya ti məbərıv gatay magədavani awayay ni cilıŋ. Nahkay təbu tagray zlam ya àgəski ma-

grani do ni. ²⁹ Tagray zlam ya àgəski magrani do ni, tagudar zlam dal-dal : tawayay zlam kay, tægri daliya ana mis, zlam ge mis tigi eri ana tay, tabazl mis, taləgavu e kidin gatay bu, tagosay mis, tagray cuday, təsivu ana mis, ³⁰ təbi seki ana mis, tawayay Melefit do, tahəngalay ma ge mis, tiji zlabay, tazləbay ahər gatay, tadəbay divi ga mægri cuday ana mis, ticiiki ma ana ata bəŋ gatay do. ³¹ Təsər ahər va do, təgray ere ye ti tədəm atagray ni do, tawayay mis do, mis day təsi cicihi ana tay do. ³² Ma ge Melefit ya àdəm ndam ya tagudar zlam akada nani ni ahər àdəm təbazla tay a ni ti, təsəra ma gani nana lala. Ku tamal təsəra lala nəŋgu ni nday təbu tagudar zlam zlam gatay. Təgray nahkay cilin do : tazləbay ndam ya ti tagudar zlam akada gatay ni daya. Gatay ya ti tagray nahkay ni ti àgudarkiva tay a àkiva.

2

Seriya ge Melefit ti seriya ge jiri

¹ Nak ya ti kədəm mis ndahan tagudar zlam cilin ni ti, ku nak way way do Melefit aməwəl kur àna seriya. Gayak ya ti kədəm mis ndahan təgudara zlam a ni ti, seriya àgəsa kur kurana. Adaba nak ya ti kədəm mis ndahan tagudar zlam ni ti nak day kəbu kagudar akada gatay ni. ² Məsəra, Melefit amagrafəŋa seriya kà ndam ya tagray nahkay na. Seriya gani nani ti seriya ge jiri. ³ Nak ya ti kədəm mis ndahan təgudara zlam a, ambatakani do nak nakani day kəbu kagray akada gatay ni ti, kəhi ana ahər akatamfəŋa kà seriya ge Melefit a waw ? ⁴ Tək day ti *sulum ge Melefit ya agruk dal-dalani ni

akaba gayan̄ ya ti ebesak, àtraḅ kur weceweci do ni ti, kəhi ana ahàr zlam masakani aw ? Agruk sulum nahkay ni ti, awayay ti kâmbatkaba majalay ahàr gayak a ti kəsər do waw ? ⁵ Nak kici slimi do, kàwayay mambatkaba majalay ahàr gayak a do ni ti, nak nakani àna ahàr gayak kagray ti Melefit mâtṛaḅ kur dal-dal. Ka fat ya ti Melefit aməzuma ḅəruv a ni ti aməgəs kur àna seriya. Ka fat gani nani ti amagrafəṅa seriya kè mis a ; seriya gayan̄ ya agray ni ti ge jiri. ⁶ Ku way way do, Melefit aməvi zlam ke təwi ga maslaṅa gani ya àgray ni : ⁷ nday ya ti tagray zlam sulumani kəlavad̄ ni ti Melefit aməvi *sifa ya àndav day-day do ni ana tay. Nday gani tawayay ti Melefit māzləbay tay, mādəmki ma sulumani ka tay, akaba tawayay tanjəhad̄ akaba Melefit ga kaṅgay-kaṅgayani. ⁸ Ay nday ya ti ticiiki ma do, tàwayay jiri do, tawayay magudar zlam ni ti Melefit aməzumki ḅəruv ka tay, amatraḅ tay dal-dal. ⁹ Ndam ya ti tagudar zlam ni dek atəcakay daliya dal-dal, ḅəruv amətikaba ana tay a. Atəcakay daliya gani nani enji ti ndam *Zude, mək nday ya ti nday ndam Zude do ni. ¹⁰ Ay nday ya ti tagray zlam sulumani ni ti ni Melefit amazəbay tay, amədəm nday sulumani, aməvi manjəhad̄ sulumani ana tay. Aməvi ana ndam Zude enji, mək ana nday ya ti nday ndam Zude do ni. ¹¹ Adaba Melefit agray seriya ti èmbikivu ka maslaṅa nahan̄ do.

¹² Tamal mis təsər *Divi ge Melefit ya adəfiki ana Məwiz ni do mək tagudar zlam nahkay ti, etijiji dek. Ay etijiji ti akada ga pakama ya àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni do. Nday ya

ti tèsàra divi ge Melefit ya àvi ana Mùwiz na mæk tagudar zlam ni ti, Melefit amægàs tay àna seriya akada ga pakama ya àbu mæbækiani a wakita gani nani bu ni. ¹³ Ndam ya ti tæbu tici pakama ge Melefit ya àhi ana Mùwiz ni àna slimi ciliŋ ni ti Melefit amədəm nday ndam jireni do ; amədəm ndam jireni ti nday ya ti tægaskabu, tagray tawi àna pakama gani nani ni. ¹⁴ Nday ya ti ndam Zude do ni tèsar Divi ge Melefit ya àdáfiki ana Mùwiz ni do. Ay tamal tagray zlam akada ge Divi ge Melefit ya àdáfiki ana Mùwiz ni ka mæsər gatay do nahəma, zlam gatay ya tagray ni adafaki Divi ya Melefit àvi ana Mùwiz ni àniviyu ana tay a mæbəruf bu. Ku tamal tèsar Divi gani nani do nənŋu ni, Divi gani àniviyu ana tay a mæbəruf bu. ¹⁵ Nahkay tədəfaki tæbu tagray tawi ti àna Divi ge Melefit ya àvi ana tay a mæbəruf gatay bu ni. Təsərkaba zlam sulumana akaba magədavana a mæbəruf gatay ba ; sarta nahaŋ tèsəra tægra zlam sulumana, sarta nahaŋ ti ni tèsəra tægudara zlam a. ¹⁶ Zlam ya ti nəzlapaki nihi ni ti amanŋazlavu vay-vay ka fat ya ti Yezu *Krist amagrafəŋa seriya kè mis àna njəda ge Melefit a ni. Amagrafəŋa seriya kà tay a ti àki ka zlam ya ti àniviyu ana tay a mæbəruf bu maŋgahani ni. A *Ma Mùweni Sulumani ya nəhi ana kuli ni bu ni day nədəm nahkay.

Ndam Zude tægaskabu Divi ge Melefit ya àdáfiki ana Mùwiz ni do

¹⁷ Nak zal Zude ya kazləbay ahər gayak adaba nak zal Zude ni ti, nak kəbu kagraŋ ahəmamam ? Kədəm kəsəra Melefit akaba Divi gayaŋ ya àdáfiki ana Mùwiz na ; ¹⁸ kədəm kəsəra ere ye ti Melefit

awayay na ; *Divi ge Melefit ya àdǎfiki ana Mǎwiz ni ti àdǎfukkia zlam a ; kǎsǎra medekaba zlam sulumana akaba magǎdavana ; ¹⁹ kǎdǎm kǎpia divi a, kadafǎna ahar kǎ ndam wuluf a ; kǎdǎm nak bay masladǎ mǎlanǎ ana ndam ya ti nday a lǎvǎnǎ bu ni ti tǎpi divi lala ni ; ²⁰ kǎdǎm kǎsǎra zlam a, kǎdǎfiki zlam ana ndam ya ti tǎsǎr zlam do ni ; kǎdǎm nak bay mǎsǎr zlam, kacahi zlam ana ndam ya ti tǎsǎr Divi ge Melefit do ni. Kagra y nahkay ti kǎhi ana ahǎr Divi ge Melefit ya àdǎfiki ana Mǎwiz ni ti àdǎfukaba zlam jirena dǎk. ²¹ Ay nak ya ti kacahi zlam ana mis ni ti, kǎcahi zlam ana ahǎr gayak gayakani do ni ti kamam ? Nak ya ti kǎhi ana mis « Kǎgǎm akal ba » ni ti, nak nakani kigi ni ti kamam ? ²² Nak ya ti kǎhi ana mis « Kǎgrum hala ba » ni ti, nak nakani kagra y ni ti kamam ? Nak ya ti kǎhi ana mis « Kǎgrum pǎra ba » ni ti, nak nakani kǎhuriyu a mǎlanǎ ga pǎra vu ga mǎhǎl zlam ya tǎbǎhadǎ ana pǎra ni akal ni ti kamam ? ²³ Nak ya ti kǎdǎm Divi ge Melefit àbǎlay ni ti kagra y ere ye ti Melefit àdǎm kǎgray ba e Divi gayanǎ bu ni, kǎbǎki mimili ke Melefit nahkay ni ti kamam ? ²⁴ Adǎba àbu mǎbǎkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Nday ya ti nday ndam *Zǎde do ni tǎbu tindivi Melefit azuhva tǎwi gekǎli ya kǎgrum ni.* »

²⁵ Tamal kǎgǎskabǎ Divi ge Melefit ya àdǎfiki ana Mǎwiz na ti, gayak ya *kǎkeley kǎdǎ ga madǎfaki nak ge Melefit ni ti àbǎlay. Ay tamal kǎgǎskabu Divi ge Melefit gani do ni ti, ègia akadǎ kǎkeley kǎdǎ ndo. ²⁶ Tamal mis àgǎskabǎ Divi ge Melefit ya àdǎfiki ana Mǎwiz na ti, ku tamal èkeley kǎdǎ ndo

* **2:24** Izayi 52.5.

nəŋgu ni, kè eri ge Melefit ti ègia akada èkela kɔdi a. ²⁷Tamal mis èkeley kɔdi ndo, mək àgəskabá Divi ge Melefit ya àdɔfiki ana Mɔwiz na ti, maslaŋa gani nani aməɔəm nak ya ti kíkela kɔdi a, kəsəra Divi ge Melefit a mək kàgəskabu do ni ti kàgudara zlam a. ²⁸Zal Zude ededɪŋ ededɪŋeni ti way ? Zal Zude kè eri ge Melefit ti naŋ ya ti agray zlam ya ti mis tipi ni do. Mekeley kɔdi ededɪŋ ededɪŋeni ti mam ? Mekeley kɔdi kè eri ge Melefit ti ya təkɛkia ambəl gana ni do. ²⁹Zal Zude ededɪŋ ededɪŋeni ti àsərvu do ; zal Zude kè eri ge Melefit ti maslaŋa ya ti Melefit àmbatikaba majalay ahàr a ni. Mekeley kɔdi ededɪŋ ededɪŋeni day ere ye ti *Məsuf ge Melefit agri a məbərɔv bu ni. Ere gani nani ti Divi ge Melefit ya àdɔfiki ana Mɔwiz ni àgray do. Maslaŋa gani nani ti mis tàzəbay naŋ do ; azləbay naŋ ti Melefit.

3

Maslaŋa ya ti àgudari zlam ana Melefit do ni ti àbi

¹ Tamal nahkay ti, ndam *Zude tətam mis ndahaŋ ni ti àna mam ? *Mekeley kɔdi gatay ya tekeley ni ti asagikivu mam ana tay mam ? ² Zlam gani nday nani ti a zlam bu dek tàbəlay dal-dal. Adaba Melefit àgri sulum akaba àhi ma gayan enji ni ti ana ndam Zude. ³ Mis ndahaŋ e kidɪŋ gatay bu təmbrəŋa ma ge Melefit a ; ay ku tamal təmbrəŋa nəŋgu ni, gatay ya ti tàgray nahkay ni ti Melefit day aməbrəŋ magray ere ye ti àɔəm amagray ni azuhva nani aw ? ⁴ Aha, nahkay do simiteni ! Ku tamal mis dek tasəkad malfada nəŋgu ni, day-day Melefit àmbrəŋ ere ye ti àɔəm amagray ni do. Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Ka ya ti kədəm ma ni ti, mis atəsər ma gayak ya
 kədəm ni ti ma ge jiri.
 Ku tamal tacalki kur ka zlam magudarani nəngu
 ni,
 ekeyefiŋ kà tay, atəsər kàgudar arañja ndo
 simiteni.* »

⁵ Ay bi maslaŋa nahaŋ adəm məsər Melefit naŋ
 jiri ti àna zlam ge mis ya tagudar ni. Tamal adəm
 nahkay ti amədəmum mam? Ka ya ti Melefit
 aməzuma bəruv a, amatraḅ mis ni ti, amədəmum
 Melefit agri cuday ana tay aw? Ma goro hini ya
 nədəm nihi ni ti ma goro goroani do; nədəm ti
 akada ge mis ndahaŋ ya təbu tədəm ni. ⁶ Nahkay
 Melefit agri cuday ana mis aw? Aha! Mele-
 fit ti naŋ cudayani do simiteni. Tamal ti naŋ
 cudayani ti, amagrafəŋa seriya kə mis ga duniya ti
 ahəmamam?

⁷ Ay bi maslaŋa nahaŋ adəm tamal nasəkad
 malfada ti, mis atəsər Melefit naŋ jiri àna malfada
 goro ya nəsəkad ni, mək atazləbay Melefit azuhva
 jiri gayaŋ ni. Tamal nahkay ti Melefit aməgəs
 nu àna seriya, amədəm nu bay magudar zlam
 ti kamam? ⁸ Tamal pakama gani nani pakama
 ge jiri ti, hojo mədəmum: « Magudarum zlam, ti
 zlam sulumani mǎgravu. » Nu ti nədəm nahkay do
 simiteni, ay mis ndahaŋ təbu tasəkadku malfada,
 tədəm nu nəbu nədəm nahkay. Melefit amatraḅ tay
 àki ka ma gatay ya tagudar ni; amatraḅ tay ti ge jiri.

⁹ Nihi ti nədəm mam? Leli ndam Zude ti mətam
 mis ndahaŋ aw? Aha! Nədəma: nədəm ahkado
 leli ndam Zude akaba mis ga jiba ndahaŋ ni dek ti
 mǎgia evidi ga zlam magudarana. ¹⁰ Ma goro nani

* **3:4** Limis 51.6.

ti akada ma ya ti àbu mabəkiani a Wakita ge Melefit bu ni. Ma gani nani ti nahkay hi :

« Maslaŋa àbi jireni bi, ku mis bəlan day àbi.

¹¹ Maslaŋa ya ti àsəra jiri a ni àbi, maslaŋa ya ti adəbay Melefit ni day àbi.

¹² Mis dek tija, nday dek ka ahar bəlan təmbatia aləŋ ana Melefit a ;

maslaŋa ya ti agray zlam sulumani ni ku bəlan tekeđi àbi. †

¹³ Ma gatay ya tədəm ni ti àbəlay do, ezi akada mindiviŋ məzləkləŋana. ‡

Arəd gatay àbəlay do, tagosay mis àna naŋ.

Pakama gatay ya tədəm ni ti akada məwər ga gavaŋ. §

¹⁴ Pakama gatay ni dek ti pakama ga cuday, tetik-wesl mis àna naŋ ciliŋ. *

¹⁵ Asak gatay ni azavu kaf-kaf ga moru mabazl mis.

¹⁶ Ka məlan ya ti tōra ni dek ti tagudar zlam, təgri daliya ana mis.

¹⁷ Təsər manjəhadkəbani akaba mis àna sulumani do. †

¹⁸ Təgrafəŋa aŋgwaz kə Melefit a do simiteni. ‡ »

¹⁹ Məsəra Divi ge Melefit ya àbu mabəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni dek ti Melefit àhi ana ndam ya ti təgəskabá ma gana ni. Adəm ma gani ti, awayay adafaki ku way way do àgudara zlam a ; ŋgay tagudar zlam ndo ni ti mis atəhi koksah. Nahkay mis dek təsəra akal Melefit aməwəl tay àna

† **3:12** Limis 14.1-3 ; 53.2-4. ‡ **3:13** Limis 5.10. § **3:13** Limis 140.4. * **3:14** Limis 10.7. † **3:17** Izayi 59.7-8. ‡ **3:18** Limis 36.2.

seriya. ²⁰ Maslaᅇa ya ti Melefit aməᅇᅇam naᅇ jireni aᅇaba àgəskabá Divi ge Melefit ya àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu na ᅇek ti àbi. Wakita ge Melefit ya Məwiz àbəkì ni ti mis təsər zlam magudarani gatay àna naᅇ cilij.

Mis tigi ndam jireni kè meleher ge Melefit ti ahəmamam ?

²¹ Ay nihi ti Melefit àᅇᅇfikia divi ana mis a ti tigi ndam jireni kè eri gayaᅇ. Divi gani nani ti gərgəri akaba *Divi ya Məwiz àbəkì a wakita gayaᅇ ni bu ni. Ku tamal nahkay nəᅇgu ni, Məwiz akaba ndam ndahaᅇ ya tàhəᅇgaray *pakama ge Melefit ni təᅇmkiᅇiya ma. ²² Mis tigi ndam jireni kè eri ge Melefit nahəma, aᅇaba təbu təfəkì ahər ka Yezu *Krist palam. Melefit àvi divi gani nani ana nday ya ti təfəkì ahər ka Yezu Krist ni ᅇek. Aᅇaba Melefit ti ècirkaba mis a do : ²³ mis ᅇek tàgudara zlam a ; nahkay nday driᅇ driᅇ akaba Melefit Bay njəᅇanjəᅇani ni, tòru afa gani koksah. ²⁴ Ay ti Melefit àgri sulum gayaᅇ ana tay, àᅇəm nday ndam jireni kè eri gayaᅇ ni ti ga sulum gayaᅇ. Àgri ana tay nahkay ti àna təwi ga Yezu Krist ya àgray ni. Yezu Krist ti àhəᅇgaya tay a zlam magudarani gatay ni ba. ²⁵ Naᅇ ti Melefit àslərᅇiyu naᅇ ti məmət azuhva mis. Àgray nahkay ti, ti mimiz ga Yezu ya àᅇəgaya ni məbarafəᅇa zlam magudarana kè mis a. Nahkay tamal məfəkia ahər ka Yezu Krist a ti, Melefit ambərfəᅇa zlam magudarani geli ni kè leli a. Melefit àgray nahkay ti, aᅇafaki Melefit ti naᅇ jireni : ahaslani ti Melefit àtraᅇki mis ka zlam magudarani gatay ni ndo, ²⁶ èᅇesia ana tay a. Ay nihi ti Melefit àᅇafakia naᅇ jirena. Àgray nahkay ti,

awayay agray zlam ge jiri akaba awayay ti ndam ya ti tɛfɛki ahàr ka Yezu ni tîgi ndam jireni daya.

²⁷ Tamal nahkay ti zlam nahan̄ àbu ti miji zlabay àna nan̄ aw ? Aha ! Àbi. Tamal maslaṅa esliki magray zlam ya ti Melefit àdɛm a Wakita gayan̄ ni bu grum ni dek ti, amal esliki miji zlabay, ay maslaṅa ya ti esliki ni ti àbi simiteni. Nahkay Melefit àdɛfikia divi nahan̄ ana leli a, ay ti miji zlabay àna nan̄ koksah. Divi gani ya àdɛfaki ni ti mɛfɛki ahàr ka Yezu Krist. ²⁸ Nahkay zla nahɛma, mɛsɛra Melefit àdɛm mis jireni kè eri gayan̄ ni ti azuhva maslaṅa gani nan̄ àbu afɛki ahàr ka Yezu Krist. Ku tamal maslaṅa gani adɛbay Divi ya ti Mɛwiz àbɛki a wakita gayan̄ ni bu ni dek nɛngu ni, Melefit adɛm maslaṅa gani nani mis jireni ti azuhva tɛwi gani nani do. ²⁹ Melefit ti nan̄ Melefit ga ndam *Zɛde ciliṅ aw ? Aha ! Nan̄ ti Melefit ga nday ya ti nday ndam Zɛde do ni daya do waw ? Iy, nan̄ Melefit ga ndam ya ti nday ndam Zɛde do ni daya. ³⁰ Adaba Melefit ti nan̄ bɛlan̄, nahan̄ àbi. Tamal ndam Zɛde tɛfɛki ahàr ka Yezu Krist ti Melefit amɛdɛm nday ndam jireni kè eri gayan̄. Mis ndahan̄ ni day tamal tɛfɛki ahàr ka Yezu Krist ti Melefit amɛdɛm nday ndam jireni kè eri gayan̄ daya. ³¹ Geli ya ti mɛdɛm Melefit agray ti mis tîgi ndam jireni kè eri gayan̄ adaba tɛfɛkia ahàr ka Yezu Krist a ni ti, awayay adɛmvaba Divi ge Melefit ya àdɛfiki ana Mɛwiz ni ti zlam masakani aw ? Aha, nahkay do ! Mɛbu madɛfaki pakama ge Melefit ya àdɛm a wakita gani nani bu ni ti pakama ge Melefit ededīṅ ededīṅeni sawan̄.

4

Melefit àdàm Abraham ti naŋ mis jireni kè eri gayan

¹ Majalumki ahàr ka Abraham bəŋ ga bəŋ geli ni. Mədəmki ti mam? Naŋ ti mam àgrakivu a manjəhad gayan ni bu mam? ² Tamal Melefit àdàm Abraham ti naŋ mis jireni kè eri gayan azuhva àgray təwi sulumani ti, akal Abraham eji zlabay tata. Ay ti kè meleher ge Melefit ti èji zlabay koksah, ³ adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi : « Abraham àfəkia ahàr ke Melefit a, nahkay ti Melefit àdàm naŋ mis jireni kè eri gayan.* » ⁴ Səruma lala : maslaŋa ya ti agray təwi ni ti təvi endif gayan. Ere ye ti təvi ni ti ga sulum do. ⁵ Ay tamal mis àfəkia ahàr ke Melefit a, Melefit àdàm maslaŋa gani nani ti mis jireni kè eri gayan. Ku tamal maslaŋa gani àgri təwi ana Melefit ndo nəŋgu ni, àsəra Melefit agray ti ndam magudar zlam tīgi ndam jireni kè eri gayan ti ga sulum gayan. ⁶ Ahaslani Devit day àdəmki ma ka ndam ya ti Melefit àgray ti tīgi ndam jireni kè eri gayan na ; ku tamal ndam nday nani təgri təwi ndo nəŋgu ni Melefit àdəm nday ndam jireni kè eri gayan. Devit àdəm ndam nday nani ti təbu ana məmərani.

⁷ Àdəm ahkado :

« Ndam ya ti Melefit àmbərfəŋa zlam magudarani gatay na kà tay a, àwayay mamənjələŋani kà zlam gatay ya tàgudar ni va do ni ti tàmərvu.

⁸ Maslaŋa ya ti Bay Melefit àcalfəŋ kà zlam gayan ya àgudar ni do simiteni ni ti məmərnu.† »

* **4:3** Mənjəkiani 15.6. † **4:8** Limis 32.1-2.

⁹ Devit awayay adəm ndam ya tāmərvu ni ti ndam ya nday *tèkela kɔdɪ a ni cilin aw ? Aha ; ndam ya tèkeley kɔdɪ ndo ni day tāmərvu. Mədəm Melefit àdəm Abraham naŋ mis jireni kè eri gayaŋ ni ti, adaba àfəkia ahàr a palam do aw ? † ¹⁰ Melefit àdəm Abraham naŋ mis jireni kè eri gayaŋ ni ti, ka sarta gani nani ti Abraham èkela kɔdɪ a tək, èkeley faŋ ndo waw ? Ka sarta gani nani ti èkel kɔdɪ faŋ ndo. ¹¹ Nahkay Abraham àfəki ahàr ke Melefit, mək Melefit àdəm naŋ zal jiri kè eri gayaŋ nahəma, ka sarta gani nani èkeley kɔdɪ faŋ ndo. Àra àfəkia ahàr ke Melefit a ti Melefit àhi mēkeley kɔdɪ ti ga madafaki naŋ ègia mis jirena kè eri ge Melefit a. Nahkay Abraham ti naŋ bəŋ ga ndam ya ti tèkeley kɔdɪ ndo, təfəkia ahàr ke Melefit a ni. Melefit àdəm nday day ndam jireni kè eri gayaŋ akada ya àhi ana Abraham ni. ¹² Abraham ti naŋ bəŋ ga ndam ya ti tèkela kɔdɪ a ni daya, ay ti si ahàr àdəm tèkeley kɔdɪ cilin do ; təfəki ahàr ke Melefit akada ga bəŋ gatay Abraham ya àgray ka ya ti èkeley kɔdɪ faŋ ndo ni daya kwa.

Melefit aməvi sulum gayaŋ ti ana ndam ya ti təfəki ahàr ka Yezu ni

¹³ Kwa ahaslani Melefit àdəm Abraham ahkay do ni bəza hudɔ gayaŋ atanjəhad ka had dek. § Àdəm nahkay ti adaba Abraham àdəba *Divi ge Melefit na palam do ; Melefit àdəm nahkay ti adaba Abraham àfəkia ahàr a palam. Abraham àra àfəkia ahàr ke Melefit a nahkay ti Melefit àdəm naŋ ti mis jireni kè eri gayaŋ. ¹⁴ Tamal mis tadəbay

† 4:9 Mənjay Mənjəkiani 15.6. § 4:13 Mənjay Mənjəkiani 12.2-3 ; 17.4-6 ; 22.15-18.

Divi ge Melefit ni mək Melefit adəm nday ndam jireni kè eri gayan azuhva tawi gani nani ti, akal mäfəki ahàr geli ke Melefit ni egi zlam masakani. Tamal nahkay ti, akal ge Melefit ya ti adəm aməvi zlam ana mis ga sulum ni day egi ma masakani. ¹⁵ Nahkay tamal mis təsəra Divi ge Məwiz ya Melefit àvi ana tay na, mək tàgray zlam ya ti Məwiz adəm grum ni do ni ti, Melefit azumki bəruv ka tay adaba tàwayay mægəskabu ma gani do. Adaba tamal Divi ge Melefit àləbi ti, akal magudar zlam day àbi simiteni.

¹⁶ Nahkay zlam ya ti Melefit adəm aməgri ana mis ni ti, aməgri ti ana ndam ya ti təfəki ahàr ni. Àgray nahkay ti ga sulum gayan. Awayay agri ana bəza hud ga Abraham dek. Melefit agri zlam ya ti adəm aməgri ana mis ni ti, àgri ana nday ya ti tægəskabu Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki a wakita gayan ni bu ni ciliṅ do. Aməgri ti ana mis ndahan ya ti təfəki ahàr akada ga Abraham ya afəki ahàr ni dek daya. Adaba Abraham ti nan bəṅ geli dek.

¹⁷ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àhi ana Abraham nahkay hi : « Nàgray ti kīgi bəṅ ga jiba gərgəri kay.* » Nahkay Abraham ègia bəṅ geli kè meleher ge Melefit a, adaba afəki ahàr ti ke Melefit. Melefit ti ahəṅgaraba mis e kisim ba, zlam ya ti təbi ahaslani bi ni day agray tay àna pakama ya adəmaya ni. ¹⁸ Abraham ti àmbrəṅ mäfəki ahàr ke Melefit ndo. Ku tamal ere ye ti Melefit adəm aməgri ni mis tədəm àgravu koksah nəṅgu ni, Abraham àmbrəṅ mäfəki ahàr ke Melefit ndo. Nahkay Abraham ègia bəṅ ga jiba gərgəri a

* **4:17** Mənjəkiani 17.5.

kay akada ge Melefit ya àhi ahkado : « Bəza hud gayak atala dal-dal nahkay† » ni. ¹⁹ Ka ya ti Melefit àhi ma gani ana Abraham ni ti vi ga Abraham agray vi diŋ. Àsəra ègia medewel a kwete-kwete, wal gayaŋ Sara day dəgəlani, ay àmbrəŋ məfəki ahàr ke Melefit ndo. ²⁰ Àjalay ahàr cə cə do, àsəra aməŋgət ere ye ti Melefit àdəm aməvi ni ; àŋgəta njəda adaba àfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay àzləbay Melefit. ²¹ Àsəra lala, Melefit naŋ àbu àna njəda ga məgri ere ye ti àdəm aməgri ni. ²² Melefit àdəm naŋ mis jireni kè eri gayaŋ ni ti azuhva nani. ²³ Ma ya ti àbu məbəkiani : « Melefit àdəm naŋ mis jireni kè eri gayaŋ‡ » ni ti àdəmki ka Abraham cilin do, ²⁴ àdəmki ti ke leli daya. Leli məfəkia ahàr ke Melefit a ; naŋ ti àhəŋgaraba Bay geli Yezu e kisim ba. Məfəki ahàr nahkay ti, Melefit amədəm leli day ndam jireni kè eri gayaŋ. ²⁵ Yezu ti Melefit àmbrəŋ naŋ ti məmət ti azuhva zlam geli ya məgudar ni. Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni ti, ti leli mīgi ndam jireni kè eri gayaŋ.

5

Leli manjəhad akaba Melefit àna sulumani

¹ Nihi ti Melefit àdəm leli ndam jireni kè eri gayaŋ ni ti adaba məfəkia ahàr a. Nahkay ti leli məbu manjəhad akaba Melefit àna sulumani azuhva zlam ga Bay geli Yezu *Krist ya àgray ni. ² Bay ya ti àvi divi ana leli ti məŋgət *sulum ge Melefit ni ti Yezu Krist. Leli məfəkia ahàr a, nahkay məki nihi ti ka sulum gani nani. Məmərvu

† 4:18 Mənjəkiani 15.5. ‡ 4:23 Mənjəkiani 15.5.

adaba mäsəra Melefit amagraj ti mânjəhad akaba nañ a məlanj masladani gayanj ni bu. ³ Məmərvi ti azuhva nani ciliñ do, ku leli a daliya bu day məmərvi. Adaba mäsəra ka ya ti məbu macakay daliya ni ti macahay mebesey zlam. ⁴ Ka ya ti mebesey zlam ni ti mənğət njədə, məmbrəñ məfəki ahər ka Yezu do. Ka ya ti mənğəta njədə nana ni ti mäsəra Melefit aməgri ere ye ti adəm aməgri ana leli ni ana leli edediñ. ⁵ Leli mäsər nahkay ti masakani do, adaba mäsəra Melefit awayay leli dal-dal. Mäsər ti àna njədə ga *Məsuf Njəlatani, adaba Melefit àvia Məsuf gani nana ana leli a, àniviyu ana leli.

⁶ Ahaslani ti njədə àfəñ kè leli ga məmbrəñ magudar zlam bi. Ay Krist àməta a kəla ga ndam magudar zlam va. Àmət ti ka fat ya ti Melefit adaba ni. ⁷ Ku tamal mis nañ jireni nəñgu ni, mis nahanj agəskabu ti məmət a kəla gayanj vu ti zləzladə. Tamal mis sulumani ti, bi maslaña agəskabu ti məmət a kəla gayanj vu. ⁸ Ay ti Melefit awayay leli dal-dal. Ere ye ti adafaki awayay leli dal-dal ni ti nihi : ka sarta gani nani leli məbu magudar zlam kekileña, ay àslərbiyu Krist ti məmət a kəla geli vu. ⁹ Krist àra àməta a kəla geli va, mimiz gayanj àra adəgaya nahkay nahəma, Melefit adəm leli ndam jireni kè eri gayanj. Ègia nahkay ti mäsəra ka fat ya ti Melefit amagrafəña seriya kè mis a ni ti Krist amahəngay leli ti Melefit àzumki bəruv ke leli ba. ¹⁰ Ahaslani ti leli ndam ezir ge Melefit. Ay nihi ti Wur gayanj àməta, nahkay àngalabakabá leli akaba Melefit a. Ègia nahkay ti mäsəra lala Melefit amahəngay leli ga kañgay-kañgayani adaba

Wur gayan̄ ni àngaba e kisim ba, nañ àbu àna sifa. ¹¹ Ay nahkay ciliñ do ; màmərvu àna ere ye ti Melefit àgri ana leli ni. Ere ye ti àgray ni ti azuhva Bay geli Yezu Krist. Àngalabakabu leli akaba Melefit ni ti nañ.

Ata Adam nday ata Krist

¹² Ere ye ti nawayay nədəm ni ti nihi : mis bəlan̄ ànjəki ka magudar zlam, mək magudar zlam gayan̄ ni àzəkibiya kisim ke mis a dek. Nahkay mis ni dek təmət, adaba nday dek tàgudara zlam a. ¹³ Wudaka Melefit àdəfiki *Divi gayan̄ ana Məwiz nahəma, zlam magudarani àbu a duniya bu àndava. Ay ka sarta gani nani ti Melefit àcalki mis ka zlam magudarani gatay ni ndo, adaba àdəfiki Divi gayan̄ ni ana Məwiz fañ ndo. ¹⁴ Ay ti kwa ka sarta ga Adam àbivaya ana Məwiz a ti kisim àbu zlam gayan̄. Ku tamal mis tàgudari zlam ana Melefit akada ga Adam ni ndo nəngu ni, təbu təmət. Adam ti akada maslaña ya ti amara ni. ¹⁵ Ay ti təwi gatay ni gərgəri. Zlam magudarani ga Adam ni ti gərgəri akaba zlam ya ti Melefit avi ana mis ga sulum ni. Iy, efedin̄ mis bəlan̄ àgudar zlam, mək magudar zlam gayan̄ ni àzəkibiya kisim ke mis a dek.

Ay *sulum ge Melefit ya agri ana mis ni ti nahkay do, àtam təwi ga Adam ni àna njəda daldal. Adaba məsəra Melefit amahəngay mis daldal ga sulum azuhva təwi ge mis bəlan̄. Maslaña nani ti Yezu *Krist. ¹⁶ Nahkay sulum ya ti Melefit agri ana mis ni ti gərgəri akaba zlam magudarani ya mis bəlan̄ àgudar ni. Zlam magudarani ya mis bəlan̄ àgudar ni ti Melefit àwəlkia mis àna nañ ka seriya. Ay sulum ge Melefit ya agri ana mis ni ti

nahkay do. Mis ni tàgudara zlam a dal-dal, ay ku tamal nahkay nənğu ni Melefit àgria sulum ana tay a. Sulum gayan̄ ya àgri ana tay ni ti, agray ti tīgi mis jireni kè eri gayan̄. ¹⁷ Iy, ededīn̄ mis bəlan̄ àgudar zlam, mək zlam magudarani ge mis bəlan̄ani ni àzəkibiya kisim ke mis a dek. Ay maslaṅa nahan̄ bəlan̄ àgra tawi nahan̄ a, tawi gayan̄ ni àtama nahan̄ na àna njəda dal-dal ; maslaṅa gani nani bəlan̄ani ni ti Yezu Krist. Melefit agri sulum ana mis ti azuhva nan̄. Àna sulum gani nani ti mis etigi jireni kè eri gayan̄. Nahkay ti nday ya ti tīgia mis jirena kè eri gayan̄ a ni atəngət *sifa ya àndav day-day do ni, ti tən̄jəhadkabu akaba nan̄ a bay gayan̄ bu.

¹⁸ Nahkay zla nahəma, məsəra mis bəlan̄ àgudar zlam, mək zlam magudarani gayan̄ ni àzəkibiya kisim ke mis a dek, adaba Melefit àwəla tay àna seriya. Nahkay day mis nahan̄ bəlan̄ àgray zlam sulumani, àmbaya mis a dek a seriya ba, àvia sifa ya àndav day-day do na ana tay a. ¹⁹ Məsəra mis bəlan̄ àgəsiki ma ana Melefit ndo, àgudar zlam ; nahkay ti mis kay tīgi ndam magudar zlam. Nahkay day mis bəlan̄ àgray zlam sulumani, àgəsikia ma ana Melefit a ; azuhva zlam gayan̄ ya àgray ni ti Melefit àdəm mis kay etigi ndam jireni.

²⁰ Melefit èferkivu Divi gayan̄, àdəfiki ana Məwiz ni ti, ti mis təsərki nday təbu tagudar zlam kay. Ay ka ya ti mis tagudar zlam gərgəri kay ni ti Melefit day agri sulum gayan̄ ana tay kay, àtam zlam gatay ya tàgudar ni àna njəda ferek-ferek. ²¹ Məsəra tamal mis agudar zlam ti amət, adaba magudar zlam gayan̄ ni nan̄ àbu àna njəda ga makad nan̄. Nahkay

day sulum ge Melefit ya agri ana mis ni ti naŋ àbu àna njəda ga mahəŋgay mis : azuhva sulum gani nani ti mis ni tigi jireni kè eri ge Melefit, nahkay Melefit avi sifa ya àndav day-day do ni ana tay azuhva təwi ga Bay geli Yezu Krist ya àgray ni.

6

Leli mambu àna sifa azuhva Yezu Krist

¹ Tamal nahkay ti, mədəm nihi ti mam ? Mədəm magudarumkivu zlam kəlavad, ti Melefit məgri sulum gayan ana leli àkivu aw ? ² Aha, məgrum nahkay ba. Məsəra ahaslani ti leli ndam magudar zlam, ay nihi ti kala məməta, leli evidi ga zlam magudarani va do. Tamal leli evidi ga zlam magudarani va do ni ti, kekileŋa mawayay magudar zlam ti kamam ? ³ Ka ya ti *təbaray leli dek àna *slimi ga Yezu *Krist ni ti, ŋgay mīgia akada mis bəlan akaba naŋ a, kala leli dek məməta akaba naŋ a ti kəsərum do aw ? ⁴ Ka ya ti təbaray leli àna slimi ge Krist ni ti kala məməta ka ahar bəlan akaba naŋ a, tìlia leli ka ahar bəlan akaba naŋ a daya. Ay Bəŋ geli Melefit ti njəda àfəŋ dal-dal, àhəŋgaraba Yezu Krist e kisim ba àna njəda gani nana ; nahkay awayay ti leli day manjəhad geli mēmbatvu, mīgi mis məweni.

⁵ Leli mīgia akada mis bəlan akaba Yezu Krist a, nahkay kala leli məməta akaba naŋ a. Tamal nahkay ti leli day aməŋgaba e kisim ba akada gayan ya ti àŋgaba e kisim ba ni. ⁶ Məsəra ka ya ti *tədarfəŋ Yezu kà təndal ni ti, kala tədarfəŋiya manjəhad geli magədavani ya ahaslani na daya. Nahkay ti manjəhad geli nani ti àbi va bi, kala

àməta. Ègia nahkay ti leli evidi ga zlam magudarani va do. ⁷ Adaba maslaŋa ya ti àməta àndava ni ti tislaki macalki naŋ ka zlam magudarani va do. ⁸ Leli miġia akada mis bəlaŋ akaba Krist a. Nahkay ka ya ti təkad naŋ ni ti leli day kala məməta. Tamal nahkay ti məsəra leli aməŋgaba e kisim ba, amanjəhad akaba naŋ daya. ⁹ Məsəra Krist əŋgaba e kisim ba. Əŋgaba ti aməmət day-day va do. Kisim əsliki məgri araŋa va do. ¹⁰ Gayaŋ ya ti amət ni ti, amət ti sak bəlaŋ həya àndava, ga məhəlfəŋa zlam magudarani geli ni kə leli a. Nihi ti əŋgaba e kisim ba, naŋ əbu əna sifa. Naŋ əbu əna sifa ti ga mazləbay Melefit. ¹¹ Nahkay ahər ədəm kəsərüm lekələm day kala akada kəmətuma, nahkay ti lekələm evidi ga zlam magudarani va do. Ahər ədəm kəsərüm lekələm kəbum əna sifa ti ga mazləbay Melefit, adaba kiġuma akada mis bəlaŋ akaba Yezu Krist a.

¹² Ègia nahkay ti kiġum evidi ga zlam magudarani va ba. Kəgrum zlam magədavani ya ti kawayum ahaslani ni va ba. Zlam nday nani ti mis təgri ana vu gatay, ay vu ge mis ti amanjəhad ga kaŋgay-kaŋgayani do. ¹³ Kəvumi vu gekəli ana zlam magudarani ge miġi evidi gani ba. Vumi vu gekəli dek ana Melefit sawaŋ. Lekələm ti akada ge mis ya ti təməta mək təŋgaba e kisim ba ni. Nahkay ti vumi vu gekəli dek ana Melefit ti kiġum evidi gayaŋ, kəgrum jiri akada gayaŋ ya awayay ni. ¹⁴ Nahkay ti ekigum evidi ga zlam magudarani va do, adaba kəbumi kədəbum *Divi ge Melefit ya ədəfiki ana Məwiz ni va bi ; kəbum kədəbum ti divi ge Melefit ya əvi ana kəli ga sulum gayaŋ ni.

Leli ti evidi ga way ?

¹⁵ Tamal nahkay ti mædæm nihi ti mam ? Leli ti mæbi mædæbum *Divi ge Melefit ya ædæfiki ana Mæwiz ni va bi, mæbu mædæbum ti divi ge Melefit ya ævi ana leli ga sulum gayan ni. Ay ègia nahkay ti magudarumkivu zlam kælavad aw ? Aha, mægadarum zlam ba ! ¹⁶ Tamal ti kævumia ahær gekæli ana maslaŋa, kæbum kægæsumiki ma gayan ni ti, kiguma evidi gayan a ti kæsærum do aw ? Tamal kiguma evidi ga zlam magudarana ti akæmætum. Ay tamal kægæsumikia pakama ana Melefit a, kiguma evidi gayan a ti, amædæm lekælum ndam jireni kè eri gayan. ¹⁷ Ahaslani ti lekælum evidi ga zlam magudarani, ay nihi ti kæmbatumkaba majalay ahær gekæli a, kægæsumikia pakama ana Melefit àna mæbæruv bælaŋ a. Kægæsumkabá ma ge jiri ya ti tæcahi ana kæli na. Mægrumi sæsi ana Melefit azuhva nani ! ¹⁸ Melefit ahæŋgafæŋa kæli kà zlam magudarana, kiguma evidi gayan a. Nahkay ti kiguma ndam jirena. ¹⁹ Næhi ma ana kæli nahkay, nazay mazavu ge evidi ti, ti kicæm ere ye ti næhi ana kæli ni, adaba kicæm zlam weceweci do. Ahaslani ti kævumia ahær gekæli ana magudar zlam ge migi evidi gana, kælavad kæbum kagudarumi zlam ana Melefit ækivu. Ay nihi ti vumi ahær gekæli ana Melefit, kigum evidi gayan ti kægum jiri. Nahkay ti akanjæhadum njælata.

²⁰ Ka ya ti lekælum evidi ga zlam magudarani ni ti, kæjalumki ahær ka magray jiri do simiteni, adaba lekælum evidi gani do. ²¹ Ka ya ti kæbum kagudarum zlam nday nani ti kæŋætum mam àna naŋ mam ? Nihi ti kæmænjumlæŋ kà zlam gani

nday nani zlam ge mimili : tijin kɛli, kɛmɛtum àna nanj. ²² Ay nihi ti Melefit àhɛngafɛɲa kɛli kà zlam magudarana, kiguma evidi gayan a. Nahkay ere ye ti kɛngɛtum àna nanj ni ti nihi : kiguma njɛlatana, nahkay ti Melefit amɛvi sifa ya àndav day-day do ni ana kɛli. ²³ Tamal mis agudar zlam ti amɛngɛt zlam ka duwa gani ; ere ya amɛngɛt ni ti kisim. Amɛmɛt azuhva zlam magudarani gayan ni. Ay zlam ya ti Melefit avi ana mis ni ti avi ana tay ga sulum : avi ana tay ti *sifa ya àndav day-day do ni ; avi ti ana nday ya ti tigia akada mis bɛlanj akaba Bay geli Yezu *Krist a ni.

7

Tɛfɛki ɲgasa ke leli ga magray zlam ya ti Mɛwiz àdɛm grum ni va do

¹ Bɛza ga mmawa, nɛhiki ma ana kɛli àki ke *Divi ge Melefit ya Mɛwiz àbɛki a wakita gayan bu ni. Ngay Mɛwiz àfɛki ɲgasa ke mis ka ya ti maslanja nani nanj àbu àna sifa ni ciliɲ ti kɛsɛruma do waw ? ² Nɛdɛm nahɛma, ka ya ti zal ga wal nanj àbu àna sifa àmɛt ndo ni ti Mɛwiz a wakita gayan ni bu àvi divi ana wal ni ge medeveni do. Ay tamal zal ni àmɛta ti Mɛwiz àcafɛɲa wal gayan na ga maday zal nahanj a do. ³ Nahkay mɛsɛra, tamal zal ni àmɛt ndo, wal ni àda zal nahanj a ti wal ni àgra hala. Ay tamal zal ni àmɛta day ti Mɛwiz àdɛm wal ni esliki maslɛkana : tamal àza zal nahanj a ti àgray mesɛwehvu ndo. ⁴ Bɛza ga mmawa, lekɛlɛm day nahkay. Kiguma akaba Yezu *Krist a akada mis bɛlanj ; nahkay ka ya ti Krist àmɛt ni ti kala lekɛlɛm day kɛmɛtuma akaba nanj a. Kɛmɛtuma nahkay ti

Mawiz àna Divi ya àbu mabəkiani a wakita gayan ni bu ni àfəki ngasa ke kəli va do : kiguma ndam ga maslaŋa nahaŋ a. Maslaŋa gani nani ti àngaba e kisim ba, naŋ Krist. Kiguma ndam gayan a nahkay ti akəgrumi tawi sulumani ana Melefit.
⁵ Ka ya ti mægəskabu Yezu faŋ ndo ni ti leli mabu magray ere ye ti məbəruf geli awayay ni. Zlam gani nani ti Mawiz àna Divi ya àbu mabəkiani a wakita gayan ni bu ni àcafəŋa mis ga magrana, ay ka ya ti məsəra zlam nday nani zlam magudarani nahəma, mawayay magray zlam nday nani sawan ; nahkay Divi ya àbu mabəkiani a wakita ge Mawiz ni bu ni èzligiyu leli a magudar zlam vu. Zlam gani nani ya məgray ni ti agudar leli, azoru leli e kisim vu. ⁶ Ka sarta gani nani ti ahər àdəm mədəbum Divi ge Melefit ya Mawiz àbəkini, mīgia akada evidi gana. Ay nihi ti Melefit àhəŋga leli a, leli evidi gani va do, adaba leli akada məmətani, Mawiz àna Divi nani àfəki ngasa ke leli va do. Nahkay ti leli məgray tawi àna Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Mawiz ahaslani ni va do ; magray tawi ge Melefit ti akada ga Məsuf gayan ya awayay ni.

Divi ge Melefit ya Mawiz àbəkini ni ti tawi gani mam ?

⁷ Nahkay ti, leli mədəm mam ? *Divi ge Melefit ya təbu mabəkiani a wakita ge Mawiz ni bu ni ti zlam magudarani aw ? Aha ! Zlam magudarani do. Ay tamal Divi gani tələbi ti, akal nəsər zlam magudarani do. Àbu mabəkiani e Divi gani bu nahkay hi : « Zlam ge mis ègək eri ba.* » Ay tamal təbəki nahkay ndo ni ti, ŋgay zlam ge mis egi eri

* 7:7 Mahərana 20.17 ; Mimbiki 5.21.

ti akal nəsər do. ⁸ Ay àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu nahkay hi : « Zlam ge mis ègək eri ba. » Təđəm nahkay ti nəngəta evidi ga magudar zlam àna naŋ a, nahkay nigia evidi ga zlam magudarana ; zlam ge mis gərgəri kay ègua eri a. Ay tamal Divi nani àləbi ti akal nəgudar zlam ndo daya. ⁹ Ahaslani ka ya ti nəsər Divi ya Məwiz àbəki ni faŋ ndo ni ti nu nəbu àna sifa zlam goro. Ay ka ya ti nəsəra Divi gana ni ti nənjàki ka magudar zlam həya, nigia evidi gani. ¹⁰ Nahkay nigia akada məmətani kə eri ge Melefit a ; Divi ya àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni ti, Melefit àwayay ti nəngət sifa àna naŋ, ay ti nəngət kisim àna naŋ sawaŋ. ¹¹ Nahkay nàra nəsəra Divi ya Məwiz àbəki na ti nənjàki ka magudar zlam, nigia evidi gana, nàgosa ahàr goro a. Ègia akada nàkada ahàr goro àna Divi gani nana.

¹² Nahkay ti pakama ge Melefit ya Məwiz àbəki ni ti zlam *njəlatani, Divi ya a hud gani bu ni day njəlata, sulumani, divi ge jiri. ¹³ Ègia nahkay ti zlam sulumani ni agray ti nu məmətani kə eri ge Melefit aw ? Aha ! Nahkay do. Nu məmətani kə eri ge Melefit ti azuhva zlam magudarani. Nàza zlam sulumani na, nəgudara zlam àna naŋ a ; nigia evidi gana, nahkay nəməta àna naŋ a. Zlam gani àgravu ti mis təsər zlam magudarani ti zlam magudarani edediŋ, adaba nàzay Divi ge Melefit mək nəgudar zlam ya Melefit àđəm e Divi gayaŋ ni bu təgudar ba ni : nahkay magudar zlam gani àbəlay do simiteni.

Mis ti ègia evidi ga zlam magudarana

¹⁴ Məsəra *Divi ge Melefit ni ti Məwiz àbəki àna njəda ga *Məsuf ge Melefit. Ay nu ti mis hihiriken,

njəda àfu bi : nahkay nìgia evidí ga zlam magudarana. ¹⁵ Ere ye ti nagray ni ti nəsər do. Ere ye ti nawayay magrani ni ti nàgray do. Ay nagray ti ere ye ti nàwayay do simiteni ni sawaŋ. ¹⁶ Ay tamal nagray ere ye ti nàwayay do ni ti, nəsəra Divi ge Melefit ni zlam sulumani, nəgəskabá. ¹⁷ Nahkay nagudar zlam ti àna majalay ahàr goro do. Nagudar zlam ti adaba nìgia evidí ga zlam magudarana, nìsliki makadfəŋvana do. ¹⁸ Nəsəra àna vu goro gedebeni ni ti nìsliki magray zlam sulumani koksah. Nahkay nìsliki mawayay magray zlam sulumani tata, ay ti nìsliki magrani koksah. ¹⁹ Zlam sulumani ya nawayay nagray ni ti nàgray do. Ere ye ti nagray ni ti zlam magədavani ya ti nàwayay do ni sawaŋ. ²⁰ Ere ye ti nagray ni ti ere ye ti nàwayay do ni. Tamal nahkay ti nəsəra nagudar zlam ti àna majalay ahàr goro do. Nagudar zlam ti adaba vu goro gedebeni, nìgia evidí ga zlam magudarana palam.

²¹ Nəsəra ere ye ti agravu ni nahkay hi : nawayay nagray zlam sulumani, ay ere ye ti nìsliki magrani ni ti zlam magədavani cilin. ²² A majalay ahàr goro bu ni ti Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni ti zlam sulumani, àbəlafu. ²³ Ay nəsəra vu goro gedebeni ; àrakaboru akaba majalay ahàr goro sulumani ni do. Nahkay ti nìsliki magray ere ye ti nədəm sulumani, àbəlafu ni koksah. Vu goro ni gedebeni nahkay ti nìgia evidí ga zlam magudarana. ²⁴ Nasay cicihi timey ! Ere ye ti vu goro gedebeni ni awayay ni ti amazoru nu e kisim vu timey. Way esliki mahəŋgay nu way ? ²⁵ Ahəŋgay nu ti Melefit. Ahəŋgay nu ti àna təwi ga

Bay geli Yezu *Krist ! Nəgri səsi dal-dal !

Nahkay nu ti, a majalay ahər goro bu ni ti Divi ge Melefit ya Məwiz əbəki ni zlam sulumani, nəgəskabá. Ay əna vu goro gedebeni ni ti nagudar zlam ciliñ, nəgia evidi gana.

8

Melefit avi sifa ana leli əna Məsuf gayan

¹ Nahkay zla nahəma, ndam ya ti nday akaba Yezu *Krist akada mis bəlañ ni ti Melefit aməgəs tay əna seriya day-day va do simiteni. ² *Məsuf ge Melefit ti nañ njəda-njədani, avu sifa adaba nu akaba Yezu Krist akada mis bəlañ. Azuhva njəda ga Məsuf nani ti nu evidi ga zlam magudarani va do, anəmət va do daya. ³ *Divi ge Melefit ya Məwiz əbəki a wakita gayan ni bu ni əbi əna njəda ga magray zlam gani nani bi, adaba vu ge mis ti gedebeni əsabay, nahkay misliki magray zlam ya ti Məwiz adəm grum ni do. Ay Melefit əslərbiyu Wur gayan gayanani azuhva zlam magudarani geli : leli mis hihiriken ti gedebeni, magudar zlam, ay vu ga Wur ni gedebeni akada ge mis ni, nahkay Melefit əwəl nañ əna seriya a kəla ge mis vu azuhva zlam magudarani gatay ni. ⁴ Melefit əgray nahkay ti, awayay ti mīgi ndam jireni kə eri gayan, ere ya magudar ni mələbi simiteni, akada ya adəm e Divi gayan ya Məwiz əbəki ni bu ni. Ay migi nahkay ti əna vu geli gedebeni ni do ; migi ti əna njəda ga *Məsuf Njəlatani. ⁵ Ndam ya ti tagray zlam ya ti vu gatay gedebeni awayay ni ti təjalaki ahər ka zlam ya ti məbəröv gatay awayay ni. Ay ndam ya ti tagray zlam ga Məsuf Njəlatani

ya awayay ni ti tɔjalaki ahàr ka zlam ya ti Məsuf awayay ni. ⁶ Tamal mis ajalaki ahàr ka zlam ya ti mɔbəruf gayan awayay ni ti aməmət. Ay tamal mis ajalaki ahàr ka zlam ya ti Məsuf Njəlatani awayay ni ti Melefit aməvi *sifa ya àndav day-day do ni, amagra y ti arañ a həli ahàr va do daya. ⁷ Ndam ya ti tɔjalaki ahàr ka zlam ya ti mɔbəruf gatay awayay ni ti nday ndam ezir ge Melefit, adaba təgəskabu Divi ge Melefit do. Ku tədəm təgəskabu nəŋgu ni tislaki məgəskabani do simiteni. ⁸ Ndam ya ti tagray ere ye ti mɔbəruf gatay awayay ni ti tislaki magray zlam ya ti Melefit awayay ni do simiteni.

⁹ Ay lekələm ti kəgrum nahkay do : kəgrum ere ye ti mɔbəruf gekəli awayay ni do. Kəgrum ti ere ye ti Məsuf Njəlatani awayay ni sawan. Kəgrum nahkay ti adaba Məsuf ge Melefit àniviyu ana kəli. Maslanja ya ti Məsuf ge Krist àniviyu bi ni ti nan mis ge Krist do. ¹⁰ Ku tamal vu gekəli gedebeni ni aməmət adaba zlam magudarani nəŋgu ni, tamal Krist nan àbu akaba kəli ti Məsuf gayan ya àniviyu ana kəli ni aməvi sifa ana kəli. Aməvi ana kəli ti adaba kigəma ndam jireni kè eri ge Melefit a. ¹¹ Ka ya ti Yezu Krist àmət ni ti Bay Melefit ahəŋgaraba nan e kisim ba. Nahkay tamal Məsuf gayan àniviyu ana kəli ededɪŋ ti, məsəra amahəŋgaraba kəli e kisim ba bilegena. Amahəŋgaraba kəli e kisim ba ti àna njəda ga Məsuf gayan ya ti àniviyu ana kəli ni.

¹² Nahkay zla nahəma, bəza ga mmawa, ahàr àdəm məgrum ere ye ti Melefit awayay ni, məgrum ere ye ti mɔbəruf geli awayay ni ba. ¹³ Adaba tamal kəgrum ere ye ti mɔbəruf gekəli awayay ni ti akəmətum ededɪŋ ededɪŋeni. Ay tamal àna njəda ga

Məsuf ge Melefit kəmbərəŋuma zlam ya ti məbərurv gekəli awayay na ferera ti sifa gekəli amandav day-day do. ¹⁴ Ndam ya ti təbu tadəbay divi ga Məsuf ge Melefit ya adəfiki ana tay ni ti nday dek bəza ge Melefit. ¹⁵ Melefit àvia Məsuf gayanə ana kəli a àndava. Məsuf gani nani ti, àgray ti aŋgwaz àwər kəli va do, adaba lekələm evidi va do. Məsuf gani nani ti agray ti kīgəm bəza ge Melefit. Àna Məsuf gani nani ti mazalay Melefit : « Baba, nak Bəŋ geli. » ¹⁶ Àna njəda ga Məsuf gani nani ti leli məsəra a majalay ahər geli ba, leli bəza ge Melefit ededīŋ ededīŋeni. ¹⁷ Tamal leli bəza ge Melefit ti məsəra Melefit aməgri zlam sulumani ya ti àdəm aməgri ana bəza gayanə ni ana leli. Aməgri ana Krist, nahkay aməgri ana leli daya. Aməgri ana leli ti adaba leli məbu macakakabu daliya akaba Krist. Krist àcaka daliya ti ègia gədəkana : nahkay Melefit awayay ti leli day mīgi gədəkani akada ge Krist ya àcakay daliya, ègi gədəkani ni.

Bəza ge Melefit etigi gədəkani akada ge Krist ni

¹⁸ Nəsəra daliya geli ya ti macakay nihi ni ti èsli arəŋa do, adaba Melefit amədəfiki zlam sulumani ana leli. Zlam sulumani nani ti àtam zlam sulumani ndahanə ni dek, nahkay amajalaki ahər ka daliya hini day-day va do. ¹⁹ Zlam ya ti Melefit àgraya ni dek təbu tahətay, tawayay dal-dal ti Melefit mângazli bəza gayanə ana tay, ti tīpi. ²⁰ Melefit àgray ti zlam ya àgraya ni dek tīgi zlam masakani hayaŋ. Zlam nday nani tīgi nahkay ti àna ahər gatay gatayani do. Melefit àgray nahkay ti, àsəra aməmbərəŋ zlam ya ti àgraya ni nahkay do. ²¹ Nihi ti zlam ya ti Melefit àgraya ni dek si tizi kwa. Ay

a vad nahaŋ Melefit amagraŋ ti tizi va do. Ka fat gani nani ti zlam nday nani dek etigi zlam gəɗákani akada ga bəza ge Melefit etigi gəɗákani ni. ²² Məsəra ku kani zlam ya ti Melefit àgraya tay a ni dek tàbu tahətay, tinjidəy, təcakay daliya akada ga wal ya ti awayay ewi wur ni. ²³ Tinjidəy ti zlam ndahaŋ ya ti Melefit àgraya tay a ni ciliŋ do, leli day məbu minjidəy. Melefit àvia Məsuf gayan ana leli a, nahkay məsəra naŋ aməɗəm leli bəza gayan. Minjidəy ti adaba məbu mahətay vad gani nani. Ka fat gani nani ti Melefit aməvi njəɗa ana vu geli gedebeni ni. ²⁴ Melefit àhəŋga leli a, ay nihi ti mipi faŋ do. Nahkay məbu mahətay vad gani nani. Tamal mɪpia ere ye ti mahətay na ti mähətay va do. Maslaŋa ya ti èpia zlam a mək ahətay keti ni ti way ? ²⁵ Ègia mɪpi ere ye ti mahətay ni faŋ ndo ni ti mebesey, mahətay.

²⁶ Nahkay *Məsuf ge Melefit day ajənaki leli, adaba njəɗa geli àbi. Mahəŋgalay Melefit ahəmamam ti məsər do. Ay Məsuf ge Melefit ahəŋgali Melefit ana leli a kəla geli vu. Ahəŋgalay Melefit àna njidəy ; pakama gayan ya adəmaya ni ti mis hihirikeni èsliki məɗəmani do. ²⁷ Ay Melefit ti àsəra ere ye ti àniviyu ana leli a məbəruv bu na, àsəra ere ye ti Məsuf gayan adəm na daya. Adaba Məsuf ni ahəŋgali Melefit ana ndam gayan akada ge Melefit ya ti awayay ni.

²⁸ Məsəra Melefit ti aslamalikabu zlam dek ana ndam gayan ya tawayay naŋ ni ga məgri zlam sulumani ana tay. Nday gani ti àzalay tay akada gayan ya àwayay ni. ²⁹ Nahkay ndam ya ti Melefit adaba tay ahaslana ni ti adəm amagraŋ ti tigi akada

ga Wur gayaŋ ni. Adaba awayay ti Wur gayaŋ ni mîgi gəđakani ge mis ndahaŋ dal-dalani ya ti tîgia bəza ga mənana ni. ³⁰ Ndam ya ti àđəmki ma ka tay nahkay ni ti àzala tay a daya. Ndam ya ti àzala tay a ni ti àđəm nday ndam jireni kè eri gayaŋ. Nday ya ti àđəm nday ndam jireni ni ti àđəm atəhuriyu a məlaŋ gayaŋ masladani vu daya.

Melefit awayay leli ga kaŋgay-kaŋgayani

³¹ Ègia nahkay ti leli məđəm nihi ti mam ? Tamal Melefit naŋ àbu akaba leli ti, way esliki ke leli way ? ³² Melefit àhəŋgay wur ga huđ gayaŋ ndo, àslərbiyu naŋ ti təkad naŋ a kəla geli vu dek. Àgra nahkay ti aməgrikivu zlam dek ana leli ga sulum do waw ? ³³ Melefit adaba leli a nahkay ti way esliki macalki leli ka zlam magudarani way ? Bay ya ti àđəm leli ndam jireni ni ti Melefit. ³⁴ Ègia nahkay ti way esliki məgəs leli àna seriya way ? Yezu *Krist ti àmət azuhva leli. Ay ti àmət ciliŋ do, àŋgaba e kisim ba daya, naŋ àbiyu manjəhadani kà ahar ga daf ge Melefit ka məlaŋ ga gəđakani, ahəŋgali Melefit ana leli. ³⁵ Krist ti awayay leli dal-dal. Nahkay ti way esliki macafəŋa naŋ ga mawayay leli a way ? Ku tamal macakay daliya, aŋgwaz awər leli dal-dal, mis təgri daliya ana leli adaba leli ndam ge Krist, zlam məzumani àfəŋ kè leli bi, leli àna mahayma, zlam zləzladani àca leli a, ahkay do ni takad leli nəŋgu ni Krist ambrəŋ mawayay leli aw ? ³⁶ Zlam nday nani dek ti akada ma ya ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi ni :

« Bay Melefit, kəlavad tawayay mabazl leli azuhva nak ;

tamənjələŋ ana leli akada ga zlam ga gənwaw ya ti tabazl tay ni.* »

³⁷ Ay ku tamal nahkay nəŋgu ni, mēyefiŋa kà tay àna njəda ge Krist, naŋ ya ti awayay leli na ; leli məbu àna məmərani dal-dal. ³⁸ Nəsəra ededīŋ ededīŋena, ere ye ti àcafəŋa Melefit ga mawayay leli a ti àbi : ku kisim, ku sifa, ku *məslər ge Melefit, ku gədəkani weley weley do dek, ku zlam ya təbu nihi ni, ku zlam ya təbiyu kama mba ni, ku gədəkani ya təgur məlaŋ ya agavəla ni, ³⁹ ku zlam njəda-njədani ya ti təbiyu agavəla driŋ ni, ku zlam njəda-njədani ya ti təbiyu driŋ a hađ bu ni, ku mam mam do ya ti Melefit àgraya ni àcafəŋa Melefit ga mawayay leli a do. Məsəra Melefit awayay leli ti àna təwi ga Bay geli Yezu Krist ya ti àgri ana leli ni.

9

Ndam Izireyel

¹ Nu mis ge *Krist, nəsəkad malfada do. Ma goro ya nawayay nədəm ni ti ma ge jiri : nəsəra a məbəruv goro ba, *Məsuf Njəlatani day àsəra ma goro ya nawayay nədəm ni ti ma ge jiri. ² Ma gani nani ti nihi : nəbu nəjalay ahər dal-dal, bəruv day awər nu kəlavad, ³ adaba nawayay ndam jiba goro dal-dal ; nday ti bəza ga mmawa, adaba bəŋ ga bəŋ geli bəlaŋani akaba tay. Tamal ti Melefit etikwesl nu, edekaba nu ata Krist a ti nday təŋgat sifa ti, akal nawayay tamal agravu tata ni. ⁴ Nday ti bəza huđ ge Izireyel. Melefit adaba tay a ti tūgi bəza gayan. Melefit adəfiki ana tay naŋ ti naŋ gədəkani. Melefit *əwəlkabu ma gayan akaba

* **8:36** Limis 44.23.

tay, àdɔfiki *Divi gayan ana tay. Àdɔfiki ana tay ahəmamam tahəŋgalay nan ni akaba àhi ana tay ahkado : « Aməvi zlam sulumani ana kəli. »⁵ Nday ti bəza huɔ ga Abraham. Ka ya ti tiwi Krist ni ti tiwi nan a jiba gatay bu. Krist ti nan gəɔakani àtam zlam ɔek, nan Melefit, məzləbum nan ga kaŋgay-kaŋgayani. Aya nahkay.

⁶ Nɔay zlam ya ti Melefit àdəm amagraɔ ni àgravu do ni ti nəɔəm ndo. Aɔaba bəza huɔ ge Izireyel ɔek ti nday ndam *Izireyel ya ti Melefit àdaba ni do. ⁷ Bəza huɔ ga Abraham ɔek ti bəza ge Melefit ya àdaba tay a ni do. Aɔaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu, Melefit àhi ana Abraham : « Akəŋgət bəza huɔ gayak ti àna Izak.* »⁸ Melefit àdəm nahkay ti aɔaba bəza ya tiwi tay ɔek ti bəza ge Melefit do. Bəza ge Melefit ti nday ya ti Melefit àdəm etigi bəza gayan ni ciliŋ. ⁹ Zlam ya ti Melefit àhi ana Abraham anəgruk ni ti nihi : « Sarta ya ti nəɔəm ni eminjia ti anəŋa. Ka sarta gani nani ti Sara emiwi wur zalani.† »

¹⁰ Àgravu ti nani ciliŋ do. Rebeka ti wal ga bəŋ ga bəŋ geli Izak. A vad nahan àzay huɔ ga bəza mara. ¹¹ Ka sarta ya ti tiweya tay a fan ndo ni ti tàgudar araŋa ndo, tàgray zlam sulumani ndo daya. Ay ku tamal nahkay nəŋgu ni, Melefit àdaba biliŋ e kidiŋ gatay ba àndava akada gayan ya ti awayay na. ¹² Wur ya ti Melefit àdəkiba nan a ni ti, aɔaba təwi ga wur ya àgray ni do ; Melefit àdaba nan a nahkay. Melefit àhi ana Rebeka ahkado : « Wur ya ti amadaya enjia ni ti aməgri təwi ana nan ya ti

* 9:7 Mənjəkiani 21.12. † 9:9 Mənjəkiani 18.10.

amadaya kələŋ a ni.† » ¹³ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :
« Zekup ti, nàwaya naŋ a ; Eseyu ti, nàwayay naŋ ndo.Ş »

¹⁴ Ègia nahkay ti leli mədəm mam ? Zlam ge Melefit ya àgray ni ti zlam magədavani aw ? Aha, zlam magədavani do ! ¹⁵ A vad nahaŋ Melefit àhi ana Məwiz nahkay hi : « Nəgri sulum ti ana maslaŋa ya ti nawayay ni ciliŋ ; asu cicihi ti maslaŋa ya ti nawayay ni ciliŋ.* » ¹⁶ Nahkay tamal Melefit adaba mis a ti adaba zlam gayaŋ a ; do ni ti adaba maslaŋa gani nani awayay ti Melefit mādaba naŋ a do, ahkay do ni azuhva təwi ga maslaŋa nani ya àgray ni do. Melefit adaba mis a ti adaba maslaŋa gani nani asi cicihi palam. ¹⁷ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu, Melefit àhi ana bay *Faroŋ nahkay hi : « Nədaba kur a, nak bay ti nawayay nədəfiki njədə goro ana mis àna nak, ti mis ga duniya dek təsər nu Melefit.† » ¹⁸ Nahkay ti tamal Melefit adəm : « Maslaŋa hini məsü cicihi » ti, maslaŋa gani asi cicihi ededŋ. Ay tamal Melefit adəm : « Maslaŋa hini ècəki slimi ba » ti, maslaŋa gani nani èciiki slimi do ededŋ.

Melefit ti agray zlam akada gayaŋ ya awayay ni

¹⁹ Ègia nahkay ti akəhu ahkado : « Tamal nahkay ti Melefit adəm mis tagudar zlam ti kamam ? Maslaŋa ya ti àgray ere ye ti Melefit awayay ni do ni ti way ? » ²⁰ Zləba goro ni, kəgrumkabá gejewi akaba Melefit a ti nak way ? Tamal mis àləmaya

† 9:12 Mənjəkiani 25.23. § 9:13 Malasi 1.2-3. * 9:15 Mahərana 33.19. † 9:17 Mahərana 9.16.

zlam a ti zlam nani esliki məhiani « Kələmaya nu a nahkay hi a kamam ? » tata aw ? ²¹ Maslaña ya aləm zlam ni àsəra ere ye ti agray àna elibisl gayan na. Àna elibisl gani nani ti esliki mələmaya mandaray gərgəri a cə, bəlañ sulumani àtam nahañ ni.

²² Tamal Melefit agray akaða ga maslaña ya ti aləm zlam ni ti mam gani acay kur mam ? Nañ ti awayay mis təsər njəða gayan akaba ahəmamam azum bəruv ni ; ku tamal nahkay nəngu ni mis ya ti akal azumki bəruv ka tay, a vad nahañ etizi ni ti nañ àbu ebesi ana tay dal-dal. ²³ Melefit agray nahkay ti, awayay ti mis təsər nañ Bay njəðanjəðani dal-dal, agri sulum ana mis. Nahkay mis ndahañ təsi cicihi, àdəm amagrañ ti tənjuhəd akaba nañ a mələñ gayan sulumani bu. ²⁴ Leli day məkibu ka tay : Melefit àdaba leli e kidiñ ga ndam *Zude ba, àdaba leli e kidiñ ga nday ya ti nday ndam Zude do ni ba daya. ²⁵ Nahkay bay mahəngaray *pakama ge Melefit Oze àdəm ahaslani nahkay hi : « Melefit àdəm : “Nday ya ti nday ndam goro do ni

ti
anədaba tay a, anədəm nday ndam goro.
Ndam ya ti ahaslani nəwayay tay do ni ti anawayay tay.” †

²⁶ Ahaslani ti Melefit àhi ana tay : “Lekulum ndam goro do.”

Ay a vad nahañ ti atəhi ana tay :

“Lekulum bəza ge Melefit Bay ga sifa ni.” § »

²⁷ Izayi bay mahəngaray pakama ge Melefit ni day àdəmkia ma ka ndam *Izireyel a. Àzlah, àdəm : « Melefit àdəm : “Ku tamal ndam Izireyel tàwudə,

† 9:25 Oze 2.25. § 9:26 Oze 2.1.

nday dal-dal akada wiyan ga zalaka nən̄gu ni, anahəngay mis ɓal e kidīn gatay bu ciliŋ. ²⁸ Bay Melefit amagray ere ye ti àdəm amagray ka had ni dek. Aməpəs do, ara agray weceweci.” * » ²⁹ Izayi àdəm keti :

« Bay Melefit Njəda-njədani àvia bəza huɗ ana leli a. Tamal àvi bəza huɗ ana leli ndo ni ti akal mīgia ahàr akada ga ndam *Sodom ya Melefit èziŋ tay dek na, akal mīgia ahàr akada ga ndam *Gomor na daya. † »

Ndam məfəki ahàr ka Yezu Krist ti nday ndam jireni kè eri ge Melefit

³⁰ Ègia nahkay ti leli mədəm mam ? Nday ya ti nday ndam *Zude do ni tàdəbay divi ge migi ndam jireni kè eri ge Melefit ndo. Ay ku tamal nahkay nən̄gu ni təfəkia ahàr ke Yezu a, nahkay Melefit àdəm nday ndam jireni kè eri gayan. ³¹ Ay ndam *Izireyel ti ni tawayay tīgi ndam jireni kè eri ge Melefit àna mədəbay *Divi ya ti àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz bu ni. Ay nahkay ti tislīki migi ndam jireni kè eri ge Melefit ndo. ³² Tislīki ndo ni ti kamam ? Adaba tawayay migi ndam jireni ti àna məfəki ahàr ke Melefit do. Tawayay migi ndam jireni ti àna tūwi gatay ya tagray ni. Gatay ya tagray nahkay ni ti tija asak àna akur ya azəgaɗ mis na :

³³ akur gani nani ti *Krist. Melefit àdəmkiya ma a Wakita gayan ba nahkay hi a :
« Cəm day ! Nafəkad akur ga mazəgaɗ mis a kəsa *Siyon bu.

* 9:28 Izayi 10.22-23. † 9:29 Izayi 1.9 ; Mənjəkiani 19.23-28.

Akur gani nani ti mis etiji asak àna naŋ.
Maslaŋa ya àfàkia ahàr a ni ti atəbəki mimili day-
day do. † »

10

¹ Bəza ga mmawa, nahəŋgalay Melefit dal-dal, nawayay ti ndam *Zəde t̄ara afa ge Melefit a ti m̄ahəŋgay tay. Nawayay dal-dal ti ere gani m̄agravu. ² Nəsəra nday ti tawayay maɗəbay Melefit àna n̄əɗa gatay dek, ay ti təsər divi gani do. ³ Mis tigi ndam jireni kè eri ge Melefit ahəmamam ti təsər do. Nahkay taɗəbay divi gatay nahaŋ. Tagray nahkay ti, təmbrəŋa Divi ge Melefit ya àvi ana mis ti t̄igi ndam jireni àna naŋ na. ⁴ Ere ye ti Melefit àwayay maɗrani àna Divi gayaŋ ya Məwiz àbəki ni ti *Krist àgra àndava. Ndam ya ti tigi ndam jireni kè eri ge Melefit ni ti, nday ya ti təfəki ahàr ke Krist ni. Nday dek etigi ndam jireni.

Melefit ti Bay mahəŋgay mis dek

⁵ Ahaslani ti Məwiz àɗəmkia ma àki ke *Divi ya t̄əbu məbəkiani a wakita gayaŋ bu na. Ere ye ti àɗəm ni ti aɗafaki ahəmamam mis t̄igi ndam jireni kè eri ge Melefit àna Divi gani nani mam : « Maslaŋa ya ti àgəskabá ere ye ti àbu məbəkiani a wakita hini bu na mək agray zlam gani nani dek nahəma, Melefit aməvi sifa azuhva nani.* » ⁶ Ay àki ke migi mis jireni kè eri ge Melefit àna məfəki ahàr ti t̄əɗəm nahkay hi : « ŋgay way aməɗəloru e melefit vu way ti k̄əhi ana ahàr ba. † » Tamal k̄əhi ana ahàr nahkay ti kawayay ti Krist m̄əsləkabiya e melefit

† 9:33 Izayi 8.14 ; 28.16. * 10:5 Levi 18.5. † 10:6 Məŋjay Mimbiki 30.12-14.

ba, ay ti àsləkabiya àndava. ⁷ Tədəm keti : « ŋgay way amoru afa ga ndam evid way ti kəhi ana ahàr ba. » Tamal kəhi ana ahàr nahkay ti kawayay ti Krist mângaya e evid ba, ay ti àngaya àndava. ⁸ Ay ere ye ti tədəm ni ti mam ? Tədəm nahkay hi : « Pakama ge Melefit ti drin drin akaba nak do. Naŋ a ma gayak bu, naŋ a məbərur gayak bu daya. » Pakama gani nani ti pakama ga məfəki ahàr ke Krist ya ti leli mədəmoru ni. ⁹ Pakama gani nahkay hi : Tamal nak nakani kədəm àna ma gayak kè eri ge mis Yezu ti naŋ Bay gədəkani, tamal kəgəskabá a məbərur gayak ba Melefit àhəngaraba naŋ e kisim ba ti, Melefit amahəngay kur. ¹⁰ Tamal mis afəki ahàr ke Krist àna məbərur bəlan ti, Melefit adəm maslaŋa gani nani mis jireni kè eri gayaŋ. Tamal mis adəm àna ma gayaŋ kè eri ge mis Yezu ti naŋ Bay gədəkani ti, Melefit amahəngay maslaŋa nani. ¹¹ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Ku way way do àfəkia ahàr a ti atəbəki mim-ili dəy-dəy do. † » ¹² Nahkay ndam *Zude ti nday gərgəri akaba ndam ya ti nday ndam Zude do ni do. Nday dek Bay gatay bəlan, avi zlam sulumani kay ana ndam ya ti tahəngalay naŋ ni dek. ¹³ Adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Ku way way do ahəngalay Bay geli àna məbərur bəlan ti Melefit amahəngay naŋ. § »

¹⁴ Ay tamal təfəki ahàr ndo ni ti tahəngalay naŋ ahəmamam ? Tamal tici ma gayaŋ ndo ni ti təfəki ahàr ahəmamam ? Tamal mis təhi ma gani ana tay ndo ni ti tici ahəmamam ? ¹⁵ Tamal Melefit àslər ndam məhi ma gani ana mis ndo ni ti ndamam

† 10:11 Izayi 28.16. § 10:13 Zəwel 3.5.

tàdám ma gani mam ? Nahkay àbu mabəkiani a Wakita ge Melefit bu : « Maslaᅇa ya ti ara afa ge mis ga məhi Ma Məweni Sulumani ana tay a ni ti tægəskabu naᅇ àna məmərani dal-dal.* » ¹⁶ Ay Ma Məweni Sulumani gani ti, tægəskabu ti mis dek do. Izayi bay mahəᅇgaray *pakama ge Melefit ni àdám : « Bay Melefit goro, ma geli ya ti mэдám ni ti way àgəskabá way ? » † ¹⁷ Nahkay tamal maslaᅇa àfəkia ahàr ka Yezu a ti, adaba ècia ma palam. Ma ya ti èci ni ti ma àki ke Krist.

¹⁸ Ay ègia nahkay ti nэдám : Ndam *Izireyel təbi slimi ana ma hini ndo aw ? Iy, təbia slimi a, adaba àbu mabəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Ma gatay ya tэдám ni ti tэдámoru a məlaᅇ vu dek. Mis ga duniya dek təbia slimi ana ma gana.‡ »

¹⁹ Nahkay ti nэдám keti : Ndam Izireyel ticia ma ya təbi slimi na waw ? Təwayay miceni ndo. Adafaki enjenjeni ti ma ge Məwiz ya àhi ana tay ni. Àhi ana tay ahkado :

« Melefit àdám :
 “Anəgri zlam sulumani ana ndam ya ti tìsli araᅇa do, təsər araᅇa do ni,
 ti lekələm kəgrumləᅇ solu ana tay, ti kəzumumki bərur ka tay.” § »

²⁰ Kələᅇ gani Izayi àdám vay-vay :
 « Melefit àdám : “Nəgray ti ndam ya ti tэдəbay nu do ni tэдu ahàr,
 nahkay ti tэдua ahàr a.
 Nəᅇgazliva ana ndam ya ti təjalaku ahàr do na.” * »

* **10:15** Izayi 52.7. † **10:16** Izayi 53.1. ‡ **10:18** Limis 19.5.
 § **10:19** Mimbiki 32.21. * **10:20** Izayi 65.1.

²¹ Ay àki ka ndam Izireyel ni ti ni Izayi àdám ma hini :

« Melefit àdám : “Kəlavad nəhəlkaba ahar a, nawayay ti ndam goro tângá afa goro a. Ay ti tawayay mici pakama goro do, tadəbay divi gatay nahan zlam gatay.” † »

11

Melefit àmbrəŋ ndam Izireyel ndo

¹ Ègia nahkay ti Melefit àmbrəŋa ndam *Izireyel, ndam gayan na waw ? Aha, àmbrəŋ tay ndo ! Adaba nu day zal Izireyel, nu wur hud ga Abraham, ge dini ge Benjemen. ² Melefit àmbrəŋ ndam gayan ya adaba tay kwa ahaslani na ndo. Kəsərum ma ya ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu àki ka Eli ni do waw ? Ka ya ti adafaya ere ye ti ndam Izireyel tàgray na ti àhi ana Melefit nahkay hi : ³ « Bay goro ni, tàbazla ndam mahəŋgaray *pakama gayak a, tèmbedkaba məlan meviyekukki zlam na dek, àgəjəni nu bəlan, tawayay takad nu daya.* » ⁴ Ay Melefit àhəŋgrifəŋ ti ahəmamam ? Àhi nahkay hi : « Nədaba mis zawalana dəbu adəskəla, nday ndam goro. Nday nani ti tàbəhadī mirdim ana Bal † day-day ndo. » ⁵ Ka sarta geli hini day Melefit àbu agray nahkay. Adaba mis a bal e kidif ge mis ndahan ba. Adaba tay a ti adaba awayay agri zlam sulumani ana tay zlam gayan. ⁶ Adaba tay ga sulum gayan a ti adafaki adaba tay a ti azuhva tawi gatay ya tàgray ni do. Tamal ti adaba tay azuhva tawi

† 10:21 Izayi 65.2. * 11:3 1 Bəbay 19.10, 14. † 11:4 Bal ti slimi ge melefit ga ndam Kanaŋ.

gatay ya tàgray na ti, akal ere ye ti Melefit àgray ga sulum ni ti àgray ti ga sulum va do.

⁷ Nahkay ti ere ye ti ndam Izireyel tadəbay ni ti tənḡət ndo : mis ndahaṅ ya ti Melefit àdaba tay a ni tənḡət. Nday ndahaṅ ya tənḡət ndo ni ti Melefit àgray ti ticiiki slimi ba. ⁸ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi :

« Melefit àgray ti tisliki majalay ahàr ba,
nday akada ndam ya ti tidinḡezey àna dəwir ni.
Àgray ti eri gatay ni èpi divi va ba,
slimi gatay ni day èci zlam va ba.
Ku kani day nday nahkay.† »

⁹ Deyit day àdəmkia ma ka tay a, àdəm nahkay hi :

« Wuməri gatay ya tagray ni ti mḡəsa tay akada ga kəmbazl na ahkay do ni akada ga zəva na, mḡəgaḡ tay, Melefit mḡtraḡ tay azuhva wuməri gani nani.

¹⁰ Eri gatay ni mḡwəluf ti tīpi divi àna naṅ va ba. Melefit mḡfəki zlam mədəsani ka tay, mḡheḡkia aləṅ ka tay a kəlavad.Š »

¹¹ Ègia ndam *Zude tija asak a, tədəd ni ti tanjəhadkiviyu kaṅgay-kaṅgay huya waw ? Aha, tanjəhadkiviyu do. Nday gani tàgudara zlam a nahkay ti, Melefit awayay ahəṅgay mis ndahaṅ ya nday ndam Zude do ni, ti ndam Zude tīpi, tawayay ti Melefit mḡhəṅgay tay daya. ¹² Ga ndam Zude ya tàgudar zlam ni ti Melefit àgria zlam sulumana ana ndam ga *duniya dal-dal àna naṅ a. Ga ndam Zude ya ti tijikia ke divi a ni ti Melefit àgria zlam

† 11:8 Məṅjay Mimbiki 39.3 ; Izayi 6.10. Š 11:10 Limis 69.23-24.

sulumana dal-dal ana nday ya ti nday ndam Zude do na àna nan a. Ay tamal ndam Zude ni dek tənḡəkia ke divi ge Melefit a ti Melefit amagray zlam sulumani dal-dal àtam ya ti àgray ni do waw ?

Ahəmamam Melefit ahəḡgay ndam ya ti nday ndam Zude do ni

¹³ Ay nihi nəhi ma ti ana kuli dek do ; nəhi ma ti ana kuli ya ti lekulum ndam *Zude do ni ciliḡ. Nu zal asak ge Melefit ; Melefit àslər nu ga məhi ma gayan ana mis ti àsləribiyu nu ti ana kuli. Nahkay nədəm təwi goro ya nagrai ni ti təwi gəḡakani, ¹⁴ adaba nawayay tamal agravu tata ti ndam jiba goro day tawayay zlam ya ti Melefit àgri ana mis ndahan ni. Nahkay ti bi azuhva təwi goro ni ndam goro ndahan atara afa ge Melefit a ti mähəḡgay tay aw. ¹⁵ Ka ya ti Melefit àmbrəḡ ndam Zude hayən ni ti, àgray ti mis ndahan ya təbu a duniya bu ni tislīki marana afa gana ti mähəḡgay tay. Ègia nahkay ti tamal ndam Zude dek tənḡa afa gana ti mähəḡgay tay ti mədəm ahəmamam ? Kala akada təməta mək tənḡaba !

¹⁶ Tamal ma ga zlam ya ti təvi ana Melefit ni ge Melefit ti, zlam ni dek gayan daya do waw ? Nahkay keti, tamal sliri ga mən ga zlam ge Melefit ti, ahar gani day dek gayan do waw ? ¹⁷ Ndam Zude ti akada mən ga zlam ya ti Melefit àjav ni ; nak ti ni akada ahar ga mən ga zlam ya ti afət kwanə e gili ni. Melefit èkelkia ahar ga mən ga zlam gayan ndahan a, àzay kur mək àfəkiyu kur e kidin ga ahar gani ndahan ni bu, ti yam ga mən ga zlam ni mărukvoru bilegeni. ¹⁸ Ègia nahkay ti kəyefin kà ahar ga mən ga zlam ya ti Melefit èkelkia tay a ni ba. Keyefin

kà tay ti kamam ? Nak ya ti ahar ga zlam ya ti Melefit àfàkiyu kur ni ti, kàvi njəda ana sliri ga mən ga zlam ni ti nak do : sliri ga mən ga zlam ni avuk njəda ana nak sawaŋ.

¹⁹ Bi nak kədəm ahkado Melefit èkelkia ahar ga mən ga zlam na ga məfàkiyu kur do waw ?

²⁰ Iy nahkay edediŋ. Melefit èkelkia tay a ti adaba təgəsiki ma gayaŋ do. Nak ti ni àfàkiyu kur adaba kəfàkia ahàr a palam. Nahkay ti kiji zlabay àna zlam gani nani ba, aŋgwaz məwər kur sawaŋ.

²¹ Ahar ga mən ga zlam ya ti tàbalkiaya ka mən gana ni təsi cicihi ana Melefit ndo. Nahkay day tamal nak kəmbərəŋa məfəki ahàr ke Melefit a ti nak day akəsi cicihi do. ²² Ahàr àdəm kəsər Melefit ti agri sulum ana mis, atrab mis daya. Ndam ya ti təgudara zlam a ni ti atrab tay ; nak ti ni àgruka sulum gayaŋ a. Ay ahàr àdəm kəsər kəlavad naŋ àbu agruk zlam ga sulum gayaŋ. Tamal kənjəhad nahkay do ni ti emekelkia kur a daya. ²³ Nday ndahaŋ ya ti Melefit èkelkia tay a ni ti, tamal tàmbatkaba majalay ahàr gatay a, təgəsikia ma ti amahəŋgarkiyu tay ka mən gani. Adaba Melefit ti njəda-njədani, esliki magrani nahkay tata. ²⁴ Nak ti kəbalkiaya ka mən ga zlam ya ti àfətaya e gili a ni, ay Melefit àzay kur mək àfàkiyu kur dəgar ka mən ga zlam ya ti kəbalkiaya ndo ni. Àgra nahkay ti esliki mazay ahar ga zlam ya ti èkelkia ka mən gana ni mək ahəŋgarkiyu koksah aw ? Esliki mahəŋgarkiyani !

Melefit amahəŋgay jiba ga ndam Zude

²⁵ Bəza ga mmawa, ma nahaŋ àbu Melefit àŋgaha : nihi ti nawayay ti kəsərurum ma gani nani,

adaba nawayay ti kàhumi ana ahàr lekulùm ndam mäsär zlam ba. Ma gani nihi : mis ndahañ e kidiñ ga ndam *Izireyel bu atägaskabu ma ge Melefit fañ do, si ka sarta ya ti nday ya ti nday ndam *Zude do, Melefit adaba tay a ni atäfakia ahàr ke Melefit a dek kwa. ²⁶ Nahkay day kwa ti Melefit amahəngay jiba ge Izireyel dek. Nəđəm nahkay ti adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi, Melefit adəm :

« Bay mahəngay mis emicikbiyu ti a *Siyon ; aməmbərfəña zlam magudarana ga bəza hud ge Zekup na kà tay a.

²⁷ Pakama goro ya ti anəwəlkabu akaba gatay ni ti nahkay :

ka sarta gani nani ti anəmbərfəña zlam magudarana gatay na kà tay a.* »

²⁸ Ndam Izireyel tägaskabu *Ma Məweni Sulumani ndo, nahkay ti tigia ndam ezir ge Melefit a. Tigi ndam ezir ge Melefit ti azuhva kuli, adaba kəngətuma zlam sulumana àna nañ a. Ay ahaslani ti Melefit adaba ndam Izireyel a, nahkay ti awayay tay azuhva ata bəñ gatay. ²⁹ Məsəra, tamal Melefit àzala mis a, àvia zlam sulumana ti àmbat ahàr day-day do. ³⁰ Ahaslani ti lekulùm kəgəsumkabu ma ge Melefit ndo, ay nihi ti kəsumia cicihi a. Kəsumi cicihi ti adaba ndam Izireyel təmbərəña mägəskabu ma gayañ a. ³¹ Ndam Izireyel day nahkay : təmbərəña mägəskabu ma ge Melefit a, mək lekulùm kəsumi cicihi. Melefit agray nahkay ti, awayay ti nday day təsi cicihi. ³² Nahkay ti mis dek təmbərəña mägəsiki ma ana Melefit a, mək

* **11:27** Izayi 59.20-21 ; 27.9.

Melefit àgray ti tânjəhad nahkay, adaba awayay ti mis dek təsi cicihi.

Məzləbum Melefit !

³³ *Sulum ge Melefit ya agri ana mis ni ti àndav day-day do. Majalay ahər gayəŋ akaba məsər zlam gayəŋ àndav day-day do daya. Way àsəra ere ye ti àdəm agray na way ? Way esliki moroni àna divi gayəŋ ya ti akoru àna naŋ ni way ?

³⁴ Majalay ahər ga Bay Melefit ti way àsəra way ?

Way àvia sawari a ana Melefit a day-day way ? †

³⁵ Way duwa gayəŋ àfəŋ kə Melefit, awayay ti Melefit məpəli way ? ‡

³⁶ Maslaŋa gani àbi, adaba àgraya zlam a dek ti Melefit, zlam ya àgraya ni dek təbu ti azuhva naŋ, àgriaya ti ana ahər gayəŋ gayəŋani. Mis dek təzləbay naŋ ga kaŋgay-kaŋgayani ti. Aya nahkay !

12

Manjəhad məweni ga ndam ge Melefit

¹ Bəza ga mmawa, leli məsia cicihi ana Melefit a, mək àgria sulum gayəŋ ana leli a ti, nəhia ma gana ana kəli a àndava. Əgia nahkay ti nahəŋgalay kəli, nawayay ti kəvumi ahər gekəli dek ana Melefit, akada ya ti təvi zlam ana Melefit ahaslani mək tisləŋi ni. Ay lekələm ti tisləŋ kəli do : lekələm kəbum àna sifa, lekələm ndam *nəlatani ge Melefit, lekələm kəbəlumfəŋ kə Melefit. Tamal kəvumi ahər gekəli dek ana Melefit ti, kəbum kəzləbum Melefit àna divi gani. ² Nawayay ti kədəbum divi ga ndam ga *duniya ba. Mbrəŋum ti Melefit

† 11:34 Mənjay Izayi 40.13. ‡ 11:35 Mənjay Zəwop 41.3.

mâmbatikaba majalay ahâr ana kûli a, mâvi majalay ahâr nahan ana kûli. Nahkay ti akəsêrum zlam ya ti Melefit awayay ni : zlam sulumani, zlam maḅəlani, zlam lalani, arañja àhəcakivu do.

³ Melefit àgrua sulum gayañ a, àgray ti nîgi zal asak ga Yezu. Nahkay ti nəhi ana ku way way do e kidîŋ gekûli bu èji zlabay ba, àhi ana ahâr manjəhad gayañ gəḁakani àtam ya Melefit àvi ni ba. Ay ti ahâr àḁəm mâjalay ahâr sulumani àki ka manjəhad gayañ sawañ, akada ya Melefit àvi manjəhad gərgəri ana ndam ya təfəki ahâr ni.

⁴ Məsəra mis lu vu bəlan, ay ti zlam ndahan kay təfəŋ kà vu ni. Zlam nday nani ya təfəŋ kà vu ni ti ku weley weley do nan əbu àna təwi gayañ tusa.

⁵ Leli day nahkay : leli kay, ay leli dek məfəki ahâr ke *Krist ti, mîgia vu a bəlan. Ku way way do àfəŋ kà vu ni, ay ti vu ni gayañ cilîŋ do, geli dek.

⁶ Melefit àvia njəḁa ga magray təwi gərgərana ana leli àna sulum gayañ a ; nahkay ti ahâr àḁəm ku way way do mâgray təwi ni akada ga *sulum ge Melefit ya àgri ni. Tamal Melefit àvia njəḁa gayañ ana mis ga məhəŋgri ma gayañ ana mis a nahəma, maslaŋa gani məhəŋgaraya akada ge Melefit ya àvi njəḁa gani na.

⁷ Maslaŋa ya ti Melefit àvia njəḁa ga məjənaki mis a ni ti, maslaŋa gani nani məjənaki mis. Maslaŋa ya ti Melefit àvia njəḁa ga macahi zlam ana mis a ni ti, maslaŋa gani nani mâcahi zlam ana mis.

⁸ Maslaŋa ya ti Melefit àvia njəḁa ga məvi njəḁa ana mis a ni ti, maslaŋa gani nani mâvi njəḁa ana mis. Maslaŋa ya ti Melefit àvia njəḁa ge midi zlam gayañ ana mis a ni ti, mêdey àna hud bəlan. Maslaŋa ya ti Melefit àvia njəḁa ga mədi

kama ana mis a ni ti, maslaᅇa gani nani mâgray t̄wi gani, àmbr̄eᅇ ba. Maslaᅇa ya ti Melefit àvia nj̄eᅇa ga m̄gri sulum ana ndam ya tasay cicihi na ti, m̄gri ana tay àna m̄m̄erani.

⁹ Ah̄ar àᅇm k̄awayumvu ge jiri ge jireni kwa. Cuhwumf̄eᅇa k̄a zlam magudarana. Grum t̄wi sulumani k̄elavad. ¹⁰ Wayum ndam ge Krist ndahan̄ ni lala, wayum tay aᅇaba lek̄ul̄am k̄a m̄eᅇ gek̄uli. Ku way way do m̄h̄eᅇgrioru ah̄ar a had̄ ana maslaᅇa nahan̄, m̄azay nj̄eᅇa gayan̄ m̄atam maslaᅇa nahan̄ ni àna m̄h̄eᅇgrioru ah̄ar a had̄. ¹¹ Grum t̄wi àna nj̄eᅇa gek̄uli ᅇek, k̄eᅇgrum mas̄efa ba. Grumi t̄wi ana Bay geli àna hud̄ b̄elaᅇ, k̄embr̄eᅇum ba. ¹² K̄s̄eruma Melefit am̄evi ere ye ti àᅇm am̄evi ana k̄uli ni, nahkay ti m̄erumvu. Tamal kacakum daliya ti zum nj̄eᅇa gek̄uli, ᅇes̄am. H̄eᅇgalum Melefit k̄elavad, k̄embr̄eᅇum ba. ¹³ Tamal zlam àh̄eci ndam nj̄elatani ge Melefit ti j̄eᅇnumki tay. Zum nj̄eᅇa gek̄uli ga m̄eᅇgskabu ndam ya tara afa gek̄uli a ni.

¹⁴ Tamal mis t̄gri daliya ana k̄uli ti h̄eᅇgalum Melefit ti m̄gri sulum gayan̄ ana tay. K̄etikwesl̄um tay ba, h̄eᅇgalum Melefit ti m̄gri sulum gayan̄ ana tay sawaᅇ. ¹⁵ M̄erumvu akaba ndam ya ti t̄m̄er̄vu ni, t̄w̄um akaba ndam ya ti tit̄wi ni. ¹⁶ Ma gek̄uli m̄arakaboru. K̄ezum ah̄ar gek̄uli ak̄aᅇa lek̄ul̄um ḡeᅇákani ba. Ku tamal t̄evi t̄wi ḡuziteni ana k̄uli n̄eᅇgu ni, grum. N̄gay lek̄ul̄am ndam m̄es̄er zlam ti k̄eh̄umi ana ah̄ar ba.

¹⁷ Ku way way do tamal àᅇudaria zlam ana k̄uli a ti k̄eh̄eᅇgrumivu ba : jalumki ah̄ar ka magray zlam sulumani k̄e meleher ge mis ᅇek sawaᅇ.

18 Lekulüm ti, tamal agravu ti, njəhadum akaba ku way way do àna sulumani. 19 Bəza ga mmawa, nawayay kəli : tamal mis əgudaria zlam ana kəli a ti lekulüm lekulümeni kəhəngrumivu ba. Mbrənum Melefit məzumki bəruv, mâtıraḅ naŋ zlam gayəŋ. Kəsəruma àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Bay Melefit àdəm : “Bay magray seriya ti nu ; Bay məhəngrivu zlam magudarani ana mis ti nu.” * » 20 Ay ti àbu məbəkiani nahkay hi keti : « Tamal ləwir awər zal ezir gayak nahəma, vi zlam məzumani. Tamal yam əkada naŋ a ti cəhiaya. Tamal kəgri nahkay ti, kala akada kəbəkiju azay ga aku ka dalahar.† » 21 Kigum evidi ga zlam magudarani ba. Grum zlam sulumani ti zlam magudarani mələbi va bi.

13

Məgəsiki ma ana ndam ya təgur mis ni

1 Ku way way do məgəsiki ma ana ndam ya təgur mis ni. Ndam məgur mis ni dek ti Melefit àdiyu tay ; bay məgur mis ya ti Melefit àdiyu naŋ ndo ni ti àbi. 2 Nahkay maslaŋa ya ti əgəsiki ma ana ndam ya təgur mis ni do ni ti əgəskabu ere ye ti Melefit awayay ni do. Ndam ya tagray nahkay ni ti tagray ti Melefit məwəl tay àna seriya. 3 Tamal mis agray zlam sulumani ti ndam magray seriya təsi aŋgwaz do. Təsi aŋgwaz ti ana ndam ya ti tagudar zlam ni ciliŋ. Nahkay tamal kawayay ti ndam

* 12:19 Mimbiki 32.35. † 12:20 Gozogul 25.21-22. Azay ga aku : mis ndahaŋ tədəm adafaki daliya, Melefit amatıraḅ maslaŋa gani dal-dal, ay mis ndahaŋ ti ni tədəm adafaki mimili ti maslaŋa gani məmbatkaba majalay ahər a.

magray seriya tèsuk aṅgwaz ba nahəma, gray zlam sulumani. Tamal kagray nahkay ti atazləbay kur sawaṅ. ⁴ Adaba ndam ya təgur mis ni təgri təwi ti ana Melefit. Melefit àdiyu tay ti, ti kânjəhad àna sulumani. Ay tamal kagudar zlam ti tèsuk aṅgwaz, adaba tisliki matraḅ mis ; Melefit àvi njəda gani ana tay ti masakani do. Təgri təwi ana Melefit, tatraḅi ndam ya ti tagudar zlam, azumki bəruv ka tay ni. ⁵ Nahkay ti ahàr àdəm məgəsumiki ma ana tay. Məgəsumiki ma ana tay ti azuhva tisliki matraḅ leli ciliṅ do : azuhva məsəra Melefit awayay ti mâgray nahkay palam.

⁶ Kabəhadum hadam ti azuhva nani daya, adaba ndam ga ṅgumna ti Melefit àdiyu tay ti tâgray təwi gani nani lala. ⁷ Nahkay zla nahəma, ahàr àdəm kəpəlumi ana ku way way do ere ye ti àgəski kəpəlumi ni : ana bay məhəl hadam ti pəlumi hadam ; ana bay məhəl jaṅgal ti pəlumi jaṅgal ; ana bay magray seriya ti grumfəṅa aṅgwaz a ; ana bay məgur mis ti ni həṅgrumioru ahàr a had.

Wayumvu

⁸ Ahàr àdəm maslaṅa àdəbay kəli àna duwa ba, pəlumkaba dek. Ay duwa àbu bəlaṅ ti kəpəlumkaba koksah : duwa nani ti mawayay mis. Ku way way do mâwayay maslaṅa nahaṅ, adaba tamal naṅ àbu agray nahkay ti àgra ere ye ti Melefit àdəm tâgray e Divi gayaṅ bu na dek. ⁹ Məsəra *Divi ge Melefit a. Melefit àdəm : « Kàgray hala ba, kəkad mis ba, kigi akal ba, araṅa ga maslaṅa èguk eri ba.* » Ay Divi nahaṅ àbu ti, Divi

* **13:9** Mənjay Mahərana 20.13-17 ; Mimbiki 5.17-21 ; Levi 19.18.

nday nani ðek akaba Divi ndahan ni ðek tøvü a huð gani bu. Divi gani nani nihi : Melefit àðəm : « Wayay ndam ya ti nak kàbu akaba tay ni akada ya ti kawayay ahàr gayak gayakani ni.† »
¹⁰ Tamal kawayay maslaŋa ya nak kàbu akaba naŋ ni ti kègri zlam magədavani do. Nahkay tamal kawayay mis ti, kàgra ere ye ti Melefit àðəm tâgray na ðek.

Maslamalavani

¹¹ Kəsəruma sarta ya ti leli møvü nihi na daya. Sarta gekali ga mepidekvabana e ðwìr ba ènjia. Adaba nihi ti sarta ge Melefit ya ara ahəŋgay leli ni ènjikia ke leli a cifa, àtam ya ka ya ti mənjàki ka məfəki ahàr ka Yezu ni. ¹² Nihi ti ləvəŋ àbu ara andav, mələŋ ara aslay wuðak. Ègia nahkay ti məmbatumi aləŋ ana zlam ge mis ya tagray a mələŋ ziŋ-ziŋeni bu ni. Məhəlum zlam ahar ya makadvu àna naŋ a mələŋ masladani bu ni. ¹³ Manjàhadum lala, akada ge mis ya tanjàhad a mələŋ masladani bu ni. Məvumi vu geli ana zlam məzumani ahkay do ni ana zum ba ; məgrum hala ahkay do ni meswəhvu ba ; mələgumvu ahkay do ni məgrum solu ba daya. ¹⁴ Zum Bay geli Yezu *Krist akada ga ndam slewja ya təhəl zlam ahar gatay ni. Kìgəm evidi ga zlam ga duniya va ba, kàjalumki ahàr ka tay va ba.

14

Ngay majalay ahàr ga maslaŋa nahan àbəlay do ni ti kədəmum ba

† 13:9 Levi 19.18.

¹ Maslaṅa ya ti àfəkia ahàr ka Yezu a, àsər njəḍa ge Melefit lala faṅ do ni ti, gəsumkabá naṅ a lala. Ngay majalay ahàr gayaṅ àbəlay do ni ti kəḍəmum ba. ² Maslaṅa nahaṅ àhi ana ahàr esliki məzum zlam ḍek : maslaṅa nahaṅ ti ni àhi ana ahàr azum eli slimberi ciliṅ. Àḍəm nahkay ti adaba àsər njəḍa ge Melefit lala faṅ do. ³ Maslaṅa ya ti azum zlam ḍek ni ngay maslaṅa ya ti àzum zlam ḍek do ni èsli araṅa do ni ti àḍəm ba. Maslaṅa ya ti àzum zlam ḍek do ni ti ni ngay maslaṅa ya azum zlam ḍek ni àgudara zlam a ti àḍəm ba daya. Adaba maslaṅa gani nani ti Melefit àgəskabá naṅ a. ⁴ Nak ya ti kəḍəm bay magray təwi ga maslaṅa nahaṅ àgudara zlam a ti nak way ? Tamal naṅ àki ke divi ahkay do ni èjikia ke divi a ti, ma gani gayak mam ? Ma ti ga bay gayaṅ ciliṅ. Ay ti maslaṅa gani nani emijikia ke divi a do, adaba Bay geli esliki magrani ti èjikia ke divi a ba.

⁵ Maslaṅa nahaṅ àhi ana ahàr kè eri ge Melefit ti vad nahaṅ àtam vad nahaṅ. Maslaṅa nahaṅ ti ni àhi ana ahàr vad ni ḍek kala-kala. Ku way way do àsəra majalay ahàr gayaṅ a, mənjàhad àna naṅ. ⁶ Maslaṅa ya ti àhi ana ahàr vad nahaṅ àtam vad nahaṅ ni ti, agray ti azuhva naṅ ka ahar ga Bay geli. Maslaṅa ya ti azum zlam ḍek ni day azum ti azuhva naṅ ka ahar ga Bay geli, adaba agri səsì ana Melefit. Maslaṅa ya ti àzum zlam ḍek do ni day àzum do ni ti azuhva naṅ ka ahar ga Bay geli ; naṅ day agri səsì ana Melefit. ⁷ Tamal mis e kidiṅ geli bu naṅ àna sifa ti, sifa gayaṅ a ahar gayaṅ gayaṅani bu do. Tamal amət nəṅgu ni, sarta ga məmət gayaṅ a ahar gayaṅ gayaṅani bu do daya. ⁸ Ka ya ti leli

màbu àna sifa ni ti, màbu àna sifa ti ka ahar ga Bay geli. Ka ya ti màmət nən̄gu ni, màmət ti ka ahar ga Bay geli. Nahkay ti ku leli àna sifa, ku màmət nən̄gu ni, leli ka ahar ga Bay geli. ⁹ Adàba *Krist àmət, nihi ti nan̄ àbu àna sifa ti, ti mîgi Bay ga ndam ya ti nday àna sifa ni akaba ga nday ya ti tàməta ni. ¹⁰ Nak ti kədəm wur ga muk agudar zlam ti kamam ? Nak nahan̄ ni ti ni kədəm wur ga muk èsli arañja do ni ti kamam ? Mədəmum nahkay ba, adàba leli dek amoru kè meleher ge Melefit, amagrafəña seriya kè leli a. ¹¹ Adàba àbu məkəiani nahkay hi :
« Nu Bay Melefit, nu Bay ga sifa. Bumi slimi ana ma goro.

Nədəm nahəma : mis dek atabəhad mirdim kè meleher goro ;
ku way way do amazləbay nu, amədəm nu Melefit.* »

¹² Nahkay ti ku way way do geli Melefit amagrafəña seriya ; ku way way do geli amanğəhadaya ere ye ti àgray na dek àna ma gayan̄ kè meleher ge Melefit a.

Mij̄kia bəza ga mən̄ geli ke divi a ba

¹³ Nahkay ti ŋgay mis ndahan̄ tàgudara zlam a ti mədəmum va ba. Ere ye ti àgəski mədəm ni ti nihi : Məgrum ere ye ti ejiñkia bəza ga mən̄ geli ke divi a ahkay do ni abiyu tay a zlam magudarani bu ni ba. ¹⁴ Nu ti nəsəra ere ye ti Bay geli Yezu awayay na lala : nahkay àki ka zlam məzumani weley weley do ni ti nəsəra kè eri ge Melefit ti ere ye ti awəsli ana mis ni ti àbi. Ay ku tamal nahkay nən̄gu ni, tamal maslan̄ nahan̄ àdəm zlam hini njəlata do

* **14:11** Izayi 45.23.

ni ti, ka nan̄ ti njəlata do eɖeɖiŋ. ¹⁵ Nahkay tamal kəzum zlam ti, zlam gani nani ya kəzum ni ahəli ahàr ana wur ga muk nahəma, ere ye ti kagra y ni ti adafaki kawayay wur ga muk ni do. Kijin̄ wur ga muk àki ka zlam məzumani ba, adaba *Krist àmət ti azuhva nan̄. ¹⁶ Zlam ya ti nak kəɖəm njəlata ni ti njəlata eɖeɖiŋ ; ay tamal mis ndahan̄ təɖəm kəzuma ti kàgudara zlam a ti mbrəŋ, kəzum ba. ¹⁷ Ndam ya ti nday a *Məgur ge Melefit bu ni ti təjalaki ahàr ka zlam məzumani ahkay do ni ka zlam miseni do. Tawayay magray jiri, tawayay manjəhadani akaba mis àna sulumani, tawayay məmərvani daya. Zlam nday nani ɖek ti təwi ga *Məsuf Njəlatani. ¹⁸ Maslaŋa ya ti agra təwi ana Krist nahkay ti àbəlafəŋ kə Melefit, mis day təɖəm təwi gayan̄ ni àbəlay.

¹⁹ Ègia nahkay ti zlam ya ti ahàr àɖəm maɖəbay ni ti nihi : mis tən̄jəhadkabu àna sulumani, ku way way do e kiɖiŋ geli bu məvikivu njəɖa ana maslaŋa nahan̄ ga məfəki ahàr ke Krist lala. ²⁰ Ere ye ti Melefit àgray ni ti kàgudar àna zlam gayak ya kəzum ni ba. Zlam məzumani ti ɖek njəlata eɖeɖiŋ. Ay ku tamal nahkay nəŋgu ni, tamal zlam ya məzumum ni ejiŋkia maslaŋa nahan̄ ke divi a ti, zlam məzumani nani ègia zlam magədavana. ²¹ Ere ye ti ahàr àɖəm kagra y ni ti nihi : ku aslu kàhəpəɖ do, ku zum kisi do, ku zlam weley weley do ya ti ejiŋkia wur ga muk ke divi a ni day kàgray do. ²² Nak ti majalay ahàr gayak àki ka zlam məzumani ti kəhi ana maslaŋa nahan̄ ba, si ana Melefit ciliŋ. Maslaŋa ya ti àhi ana ahàr zlam ya agray ni sulumani, ajalay ahàr cə cə do ni ti

mâmərvu. ²³ Ay maslaŋa ya ti azum zlam, ajalaki ahàr cə cə ni ti, Melefit àgəsa naŋ àna seriya àndava, adaba ŋgay ere ye ti agray ni sulumani ahkay do ni sulumani do ni ti àsərkaba do. Zlam ya ti magray ni dek, məsər ŋgay sulumani do ni ti tamal mągra ti mągudara zlam a.

15

Məjənumvu

¹ Leli ya ti məsəra njəda ge Melefit a lala ni ti ahàr àdəm məjənaki ndam ya ti təsər njəda gayan faŋ do ni. Ahàr àdəm mągray ere ye ti məbərurv geli awayay ni cilin ba. ² Ahàr àdəm ku way way do mągray ere ye ti àbəlafəŋ kà maslaŋa ya ti kà gəvay gayan ni ga məjənaki naŋ ti môru kama kama e divi ga Yezu vu. ³ Adaba *Krist day agray ere ye ti məbərurv gayan awayay ni cilin ndo. Abu məbəkiani nahkay hi : « Bay Melefit goro, tindivia kur a, ay gatay ya ti tindivi kur ni tindivi ti nu.* » ⁴ Ma ge Melefit ya təkəkibiyu ni dek ti ga mədəfiki zlam ana leli. Təkəki ti, ti məmbrəŋ məfəki ahàr geli ke Melefit ba, mązay njəda geli ti məsər ere ye ti Melefit àdəmbiyu amagray ni ti amagray ededin. ⁵ Melefit ti avi njəda ana leli ti məmbrəŋ məfəki ahàr geli ka Yezu ba. Nahkay mągray ti *kənjəhadumkabu àna sulumani, ma gekəli mąrakaboru, akada ga Yezu Krist ya awayay ni. ⁶ Tamal kəgrum nahkay ti akəzləbum Melefit Bəŋ ga Bay geli Yezu Krist ka ahar bəlaŋ, àna məbərurv bəlaŋ.

* 15:3 Limis 69.10.

⁷ Nahkay ti ahàr àdám ku way way do e kidin gekuli bu mægaskabu maslaᅇa nahaᅇ akada ge Krist ya ti àgaskabu kuli ni. Tamal kəgrum nahkay ti mis atazləbay Melefit. ⁸ Nàdám nahəma, Krist ègi bay mægri tawi ana ndam *Zude ; àgray nahkay ti adaba awayay ti təsər ma ge Melefit ti ma ge jiri. Nahkay àra ti ga magray ere ye ti Melefit àhi ana ata bəᅇ ga bəᅇ gatay amagravu ni. ⁹ Nahkay day àra ti, ti ndam ya nday ndam Zude do ni tâzləbay Melefit adaba tèsia cicihi a, àgria sulum gayan ana tay a. Àbu məbəkiani nahkay hi :

« Nahkay ti anazləbay kur àna limis kè meleher ga ndam ya ti nday ndam Zude do ni, anədám nak Melefit. † »

¹⁰ Àbu məbəkiani keti :
« Lekulum ndam Zude do ni,
mərumbu akaba ndam ge Melefit ni. ‡ »

¹¹ Ka məlan nahaᅇ day àbu məbəkiani nahkay hi :
« Lekulum ndam Zude do ni dek zləbum Bay Melefit.

Ahàr àdám jiba gəgərani ni dek tâzləbay naᅇ. § »

¹² Izayi day àbəkì a wakita gayan ni bu nahkay hi :
« Maslaᅇa nahaᅇ amara, maslaᅇa gani nani wur hud ge Zese,
aməgur ndam ya ti nday ndam Zude do ni,
mæk nday atədám wur ni aməgri sulum gayan ana tay.* »

† 15:9 Limis 18.50 ; 2 Semiyel 22.50. ‡ 15:10 Mimbiki 32.43.
§ 15:11 Limis 117.1. * 15:12 Izayi 11.10.

13 Melefit mâgray ti kêmærumvu dal-dal akaba kânjêhadumkabu àna sulumani adaba kèbum kèfumki ahàr ; mèsèra ara agri ere ye ti àdàm ni ana leli. Nahkay akəsèrum aməgri sulum gayan ana kuli, akəmærumvu àna nan dal-dal. Zlam gani nani dek amagravu ti àna njəda ga *Məsuf Njəlatani.

Təwi ga Pol ya agri ana Melefit ni

14 Bəza ga mmawa, nu ti nəsèra lekələm ti ndam sulumani dal-dal, kəsèrumkaba ma ge Melefit a lala, kəsèruma macahi zlam ana mis ndahan e kidin gekuli ba daya. 15 Ay a wakita goro ni bu ka məlan ndahan nəbiki ma ana kuli ga mələgiani ana kuli ti, adaba nawayay ti kəsèrumki ka ma gani lala. Nəgray nahkay ti adaba Melefit əgrua sulum gayan a 16 ga məgri təwi ana Yezu *Krist azuhva nday ya nday ndam *Zədə do ni. Nədəm nəgri təwi ana Melefit cilin, nəhi *Ma Məweni Sulumani gayan ana mis, ti ndam ya ti nday ndam Zədə do təfəki ahàr ka Yezu ni tigi akada ga sədaga ya təvi ana Melefit, àbəlafəni. Nday gani nani ti tigia njəlatana àna njəda ga Məsuf Njəlatana. 17 Təwi gani nani ti nəgri ana Melefit àna njəda ga Yezu Krist, nahkay nazləbavu àna nan kè meleher ge Melefit. 18 Pakama goro ya nawayay nədəm ni ti àbi, nədəm ti pakama ge təwi goro ya nəgray àna njəda ge Krist, ti ndam ya ti nday ndam Zədə do ni tégəsiki ma ni cilin. Təwi gani nani əgravu ti àna pakama ya nəhi ana mis ni, àna zlam ya nəgray ni, 19 akaba àna zlam njəda-njədani gərgəri ya əgri ejep ana mis ni. A təwi gani nani bu dek ti *Məsuf Njəlatani àdəfiki njəda gayan ana mis. Nahkay

nəhia Ma Mɔwɛni Sulumani àki ke Krist ana mis ga kəsa dek ; nənjàki a Zeruzalem, nòru àna nan bəɖak ka haɖ Iliri. ²⁰ Nəhi ana ahàr si nakoru nəhi Ma Mɔwɛni Sulumani ana mis ka mələŋ ya tici ma ge Krist day-day ndo ni kwa. Nàgray nahkay ti, nàwayay magray tɔwi ka mələŋ ya ti mis ndahan tənjàkia ni do. ²¹ Nəɖəm si ngray tɔwi akada ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu ni :

« Ndam ya təhiki ma ana tay day-day ndo ni etipi nan ;
ndam ya tici ma gayan day-day ndo ni atəsər nan.† »

Pol awayay akoru a Rom

²² Sak ehimeya nàwaya marona afa gekɔli a, ay nəŋgət ahar ga moroni ndo ni ti azuhva tɔwi nani. ²³ Vi ehimeya nàwaya məmənjiyu kɔli a, ay tɔwi àcafaŋa nu a. Ay nihi ti tɔwi goro àbi ka haɖ nday ndani va bi. ²⁴ Nahkay nawayay nakoru ka haɖ Espeŋ ti nəɖəm nakoru nəhuriyu gwar afa gekɔli day. Tamal nìnjɛa ti ananjəhaɖ afa gekɔli gosku bal, anəmərɔvɔ akaba kɔli. Kələŋ gani akəjənumki nu ga moroni e mirkwi goro ni. ²⁵ Ay nihi ti nakoru a Zeruzalem ga məjənaki ndam *njəlatani ge Melefit ya təbu eslini ni. ²⁶ Aɖaba ndam geli ya ka haɖ Mesedɔwəŋ akaba ya ka haɖ Eseyi ni tàwaya majama zlam ga məjənaki ndam talaga e kidiŋ ga ndam njəlatani ge Melefit ya təbu a Zeruzalem ni ba. ²⁷ Nday ndayani àna ahàr gatay təjalay mək təgray nahkay. Nday ya ti nday ndam *Zɔde do ni ti tajami zlam ana ndam Zeruzalem ti kigeni, aɖaba ndam Zeruzalem ni təjənakia tay ga mənɔgət

† 15:21 Izayi 52.15.

zlam sulumani ge Melefit a ; nihi ti ahàr àdàm nday day tājənakı ndam Zerəzalem ni, təvi zlam ya àhəcıkıvu ana tay ni. ²⁸ Ka ya ti eninjua àna zlam na dek, anəvia ana tay a ni ti, anoru ka had Espeŋ ; ka ya ti nakoru nahəma anəhuriyu afa gekəli. ²⁹ Nəsəra, eninjua afa gekəli a ti *Krist aməgri sulum gayəŋ dek ana leli.

³⁰ Bəza ga mmawa, leli dek ndam ga Bay geli Yezu Krist ; avi njəda ana leli ga mawayavani ti Məsuf gayəŋ. Nahkay nihindi kəli, nawayay ti kəzum njəda gekəli dek ga mahəŋgalumu Melefit. ³¹ Həŋgalum Melefit ti ndam ga had *Zude ya təfəki ahàr ka Yezu do ni təgru daliya ba, ti ndam ge Melefit ya a Zerəzalem ni təgəskabá zlam ya anəzikaboru ana tay na lala. ³² Nahkay ti tamal Melefit àvua divi gana ti eninjıyu afa gekəli àna məmərani, anəpəs akaba kəli gəzit. ³³ Melefit ti avi manjəhad sulumani ana mis ; nawayay ti mələbu akaba kəli, məvi manjəhad sulumani gani nani ana kəli dek. Aya nahkay !

16

Pol agri sa ana mis

¹ Nawayay ti kəgəsumkabá wur ga məŋ geli walani Fəbe a lala. Naŋ ti naŋ əbu ajənaki ndam ga Yezu ya *təcakalavu e Seŋkrey ni. ² Naŋ mis ga Bay geli Yezu, nahkay ti nawayay kəgəsumkabá naŋ a akada ga ndam ge Melefit ya təgəskabu ndam gatay ni. Tamal zlam àhəci naŋ nahəma, nawayay ti kəjənumki naŋ, adaba ahaslani ti àjənakia mis a kay, nu day àjənakia nu a.

³ Grumi sa goro ana Prisil nday ata Ekiles. Nday ti leli mǎbu magrakabu tǎwi ga Yezu *Krist ka ahar bǎlaŋ akaba tay. ⁴ Ka ya ti akal mis takad nu ni ti nday gani tǎhəŋga nu a ; ku tamal tǎbazl tay azuhva nu day akal tǎgǎskabá. Nǎgria sǎsi ana tay a. Àgri sǎsi ana tay ti nu ciliŋ do : ndam ga Yezu ya ti nday ndam *Zǎde do, tǎcakalavu a kǎsa gǎrgǎrani bu ni dek day tǎgria sǎsi ana tay a. ⁵ Grumi sa goro ana ndam ga Yezu ya tǎbu tǎcakalavu a ahay gatay bu ni daya. Grumi sa goro ana Epenet : naŋ ti nawayay naŋ dal-dal ; maslaŋa ya ti ǎfǎki ahàr enji ke Krist ka had Azi ni ti naŋ. ⁶ Grumi sa goro ana Mari ; naŋ day ǎgra tǎwi a dal-dal azuhva kǎli a. ⁷ Grumi sa goro ana Andronikos nday ata Zǎniyas. Nday ti ndam ge dini goro, mǎzumkabá daŋgay akaba tay a. E kidiŋ ga ndam *asak ga Yezu ni bu ni ti mis tǎbu tazlǎbay tay ; nday ti tǎfǎki ahàr ke Krist enji goro.

⁸ Grumi sa goro ana Ampliyatus, naŋ ti nawayay naŋ dal-dal, naŋ day mis ga Bay geli. ⁹ Grumi sa goro ana Yǎrbəŋ ; naŋ ti mǎbu magrakabu tǎwi ge Krist ka ahar bǎlaŋ. Grumi sa goro ana Istesis ; naŋ day nawayay naŋ dal-dal. ¹⁰ Grumi sa goro ana Epeles ; naŋ ti ǎcaka daliya kay, ay ti ǎmbrəŋ mǎfǎki ahàr ke Krist ndo. Grumi sa goro ana ndam ga huđ ahay ge Erestebǎl daya. ¹¹ Grumi sa goro ana Erodiyəŋ ; naŋ ti mis ge dini goro. Grumi sa goro ana ndam ga Bay geli ya tǎbu a huđ ahay ge Nersis bu ni. ¹² Grumi sa goro ana ata Trifiŋ nday ata Trifǎs. Wál nday nani cǎeni ti tǎza nǎdǎ gatay a, tǎgria tǎwi ana Bay geli a dal-dal. Grumi sa goro ana Persis ; wal nani ti mis tawayay naŋ dal-dal,

adaba nan day àza njəda gayan a, àgria tawi ana Bay geli a dal-dal. ¹³ Grumi sa goro ana Rufus ; nan ti àgria tawi sulumana ana Bay geli a àtama ge mis ndahan a. Grumi sa goro ana mənani ; nan ti ègia mmawa. ¹⁴ Grumi sa goro ana ata Ešenkrit, Filigon, Hermes, Patrobas, Hermas akaba bəza ga mən geli ya təbu akaba tay ni. ¹⁵ Grumi sa goro ana ata Filolog nday ata Zuli, ana ata Neri nday ata wur ga mənani walani ni, ana Olimpasa akaba ndam ge Melefit ya təbu akaba tay ni dek.

¹⁶ Grumvu sa e kidin gekuli bu lala, akada ga ndam *njəlatani ge Melefit ya tagravu sa ni. Ndam ge Krist ya təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni dek təgria sa ana kuli a.

Pol avi sawari ana mis ka mandav ga wakita gayan ni

¹⁷ Bəza ga mmawa, nahəngalay kuli, nawayay ti kəbumvu slimi ana ndam ya ti tawayay məgəskabu ma ya məcahi ana kuli do ni. Nday ti tagray ti mis tēdevu, ma gatay arakaboru ba. Nday gani tagray ti mis tījikia ke divi a daya. Nahəngalay kuli, kam-kam kədəbum divi gatay ba. ¹⁸ Adaba nday gani nani ti, təgri tawi ti ana *Krist Bay geli ni do ; təgri tawi ti ana hud gatay gatayani cili. Təzlapay ma sulumani sulumani ge mesipet mis ana nan ; nahkay ti tagosay ndam ya ti təsərkaba zlam magədavana do ni ti tījikia ke divi a. ¹⁹ Lekulum ti mis dek təsəra kəbum kəgəsumiki ma ana Bay geli ; nahkay nəbu nəmərnu azuhva kuli, ay nawayay ti kəsərum magray tawi sulumani lala, ti kəbedumkabu zlam magədavani akaba sulumani ba. ²⁰ Melefit ti avi manjəhad sulumani ana mis ; nahkay amazəgad

*Seteni ti kêcêlumki dap dap àna asak. Ere gani nani ti Melefit ara agray ke weceweceni.

Bay geli Yezu mângri sulum gayañ ana kuli ti.

²¹ Timote nañ ya ti magrakabu tawi ni àgria sa ana kuli a. Ndam ge dini goro ata Lisiyus, Zason akaba Sosipatros tægria sa ana kuli a daya. ²² Nu Tertiyus, nu ya nábeki ma ga Pol ni, nægria sa ana kuli a, adaba leli dek, leli ndam ga Bay geli Yezu. ²³ Gayus àgria sa ana kuli a. Nu Pol nanjêhad ti afa gani. Ndam ga Yezu ya ti ahalay ni dek day tækakalavu ti afa gani. Erest bay mañgah siñgu ga kesa ni àgria sa ana kuli a. Wur ga mæñ geli Kartus day àgria sa ana kuli a. [²⁴ Bay geli Yezu Krist mângri sulum gayañ ana kuli dek ti. Aya nahkay.]

Mæzlæbum Melefit keti !

²⁵ Mæzlæbum Melefit, mædæmum nañ gædakani ! Nañ ti njæda-njædani, nahkay avi njæda ana kuli ga mæfæki ahàr ka Yezu *Krist, akada ya nædæm ka ya ti næhi *Ma Mæweni Sulumani ana mis ni. Ma Mæweni Sulumani nani ti Melefit àngah ; kwa ka mænjàki ga mælañ mis tici ndo. ²⁶ Ay nihi ti Melefit àngazlaya ma gani nana àna pakama ga ndam mahængaray *pakama gayañ ya tæbæki a wakita bu na. Melefit ti nañ àbu ga kañgay-kañgayani, àdæm zlam gani mægravu nahkay ti nañ. Awayay ti mis ga jiba gærgærani ya ka had ni dek tici ma gani, ti tæfæki ahàr ka Yezu, tægæsiki ma.

²⁷ Melefit ti nañ bælañ, majalay ahàr gayañ dek sulumani. Nañ gædakani ga kañgay-kañgayani. Mæzlæbum nañ azuhva ere ye ti àgri ana leli àna Yezu Krist ni. Aya nahkay.

Ma M_hweni Sulumani ge Melefit New Testament in Muyang

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Muyang

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Muyang

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

7fea74f6-4ba4-5a54-a7cf-a6c88fbc1968